EGYPTSKÁ ARCHITEKTURA

evropský sociální fond v ČR
EVROPSKÁ UNIE
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VY_32_INOVACE_DVK1117

- Autor: Mgr. Jan Souček
- Vznik: 09 / 2012
- Téma: Starověké umění
- Předmět: DVK / 1. ročník
- Anotace: Obrazová prezentace chrámové architektury starověkého Egypta

EGYPTSKÁ ARCHITEKTURA

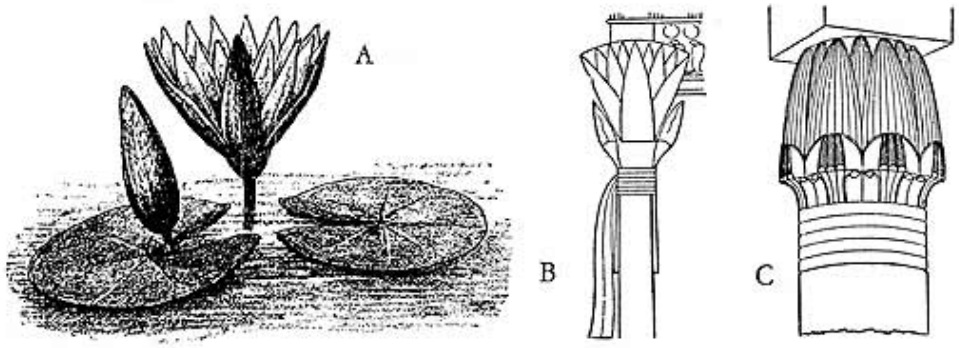

Fig. 68. *A*, Blue Lotus. *B*, Lotus Flower Column. *C*, Lotus Bud Column. (Borchardt)

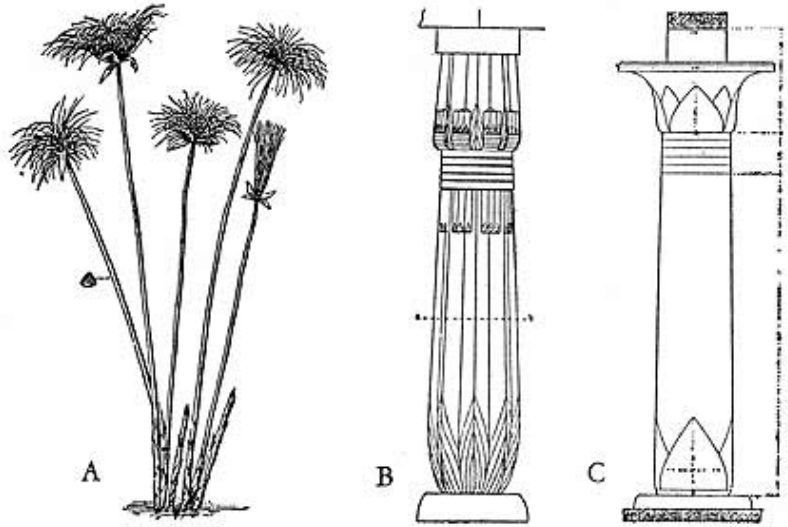

Fig. 69. *A*, Papyrus. *B*, Papyrus Cluster Bud Column. *C*, Papyrus Flower Column. (Borchardt)

ARCHITEKTURA VZNIKÁ SKLÁDÁNÍM JEDNOTLIVÝCH ARCHITEKTONICKÝCH ČLÁNKŮ

ZÁKLADNÍ TEKTONICKÝ PRINCIP: ARCHITRÁV NESENÝ PODPĚROU
– SLOUPEM – PILÍŘEM

SLOUP
MONILITICKÝ NEBO TROJDÍLNÝ
►ČLENĚNÍ SLOUPU
– HLAVICE / DŘÍK / PATKA
ORIGINÁLNÍ TVAROSLOVÍ SLOUPŮ
HLAVICE
PŘÍRODNÍ MOTIV
– LOTOS, PAPYRUS, PALMA…
FIGURÁLNÍ MOTIV –
– HLAVA BOHYNĚ HÁTOR
DŘÍK – KRUHOVÝ, ČTVERCOVÝ, POLYGONÁLNÍ,
- KANELOVANÝ, RELIÉFNÍ MOTIV

SLOUP

Typy architektury:

- NEJDŮLEŽITĚJŠÍ STAVBY SAKRÁLNÍ
- HROBKY
  – MASTABY, PYRAMIDY, SKALNÍ HROBY
- ZÁDUŠNÍ CHRÁMY A SVATYNĚ

V MENŠINĚ ARCHITEKTURA PROFÁNNÍ
- PALÁC, OBYTNÝ DŮM, TECHNICKÁ ARCH.

SKALNÍ CHRÁMY

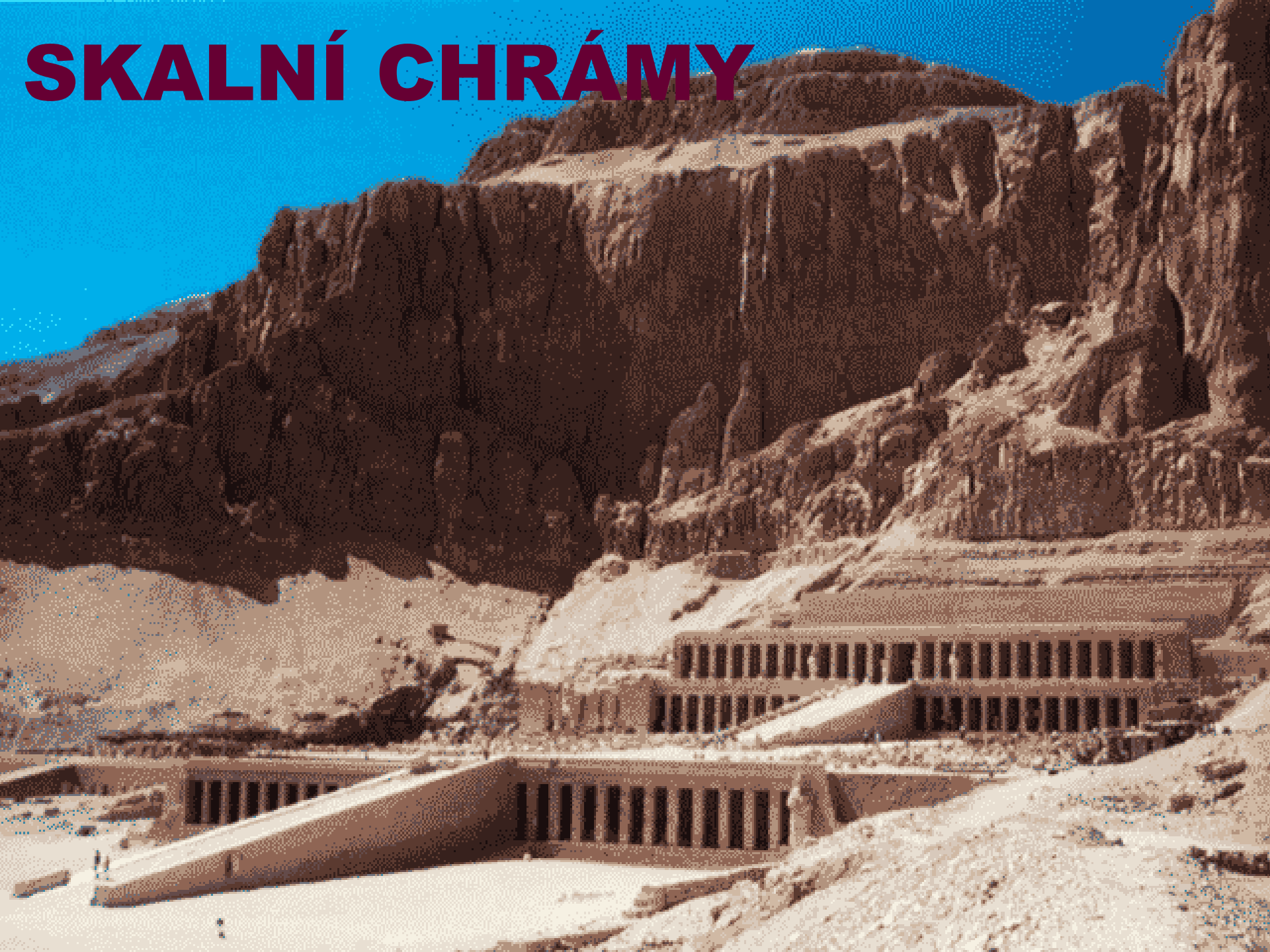

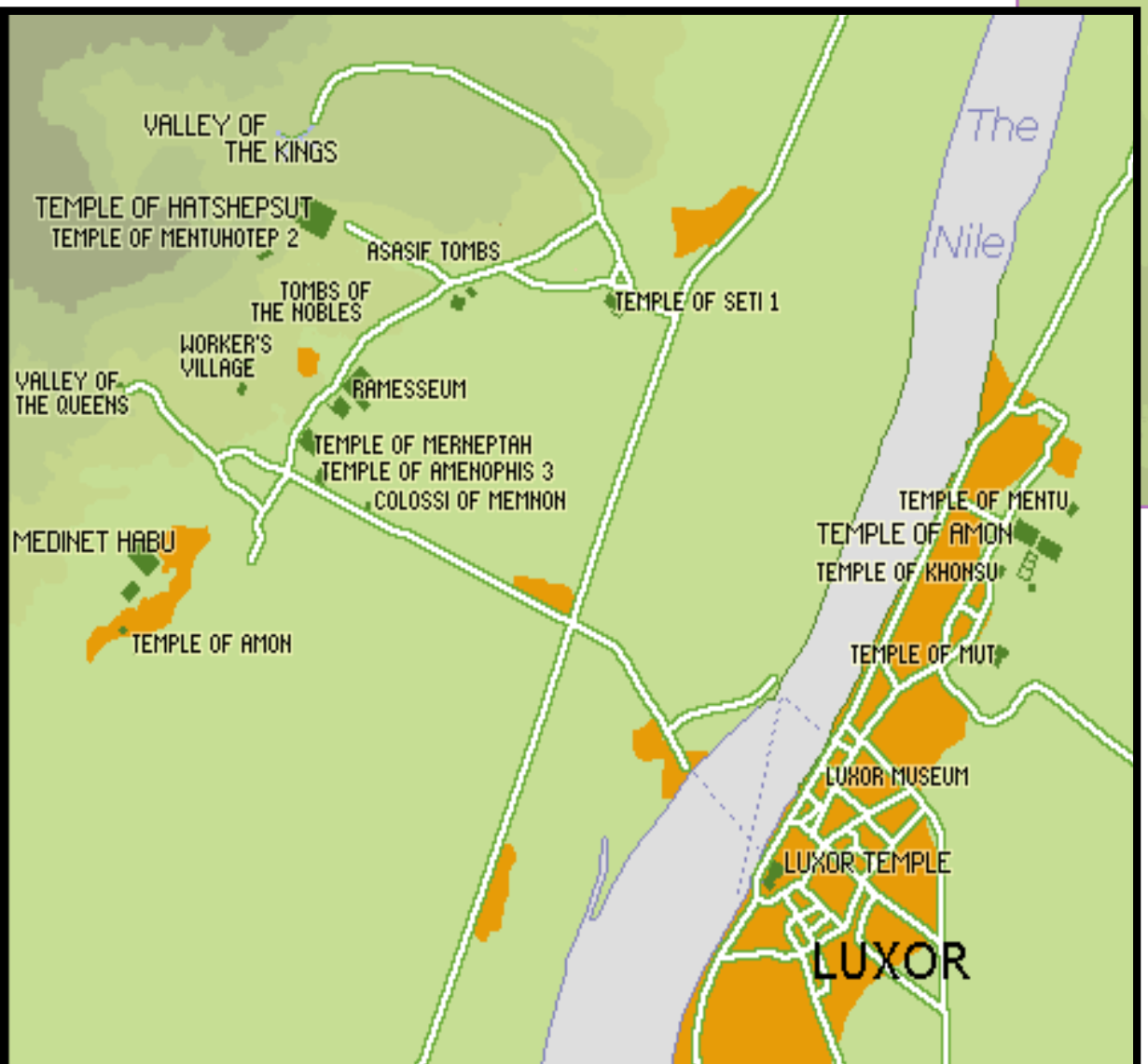
VALLEY OF THE KINGS
TEMPLE OF HATSHEPSUT
TEMPLE OF MENTUHOTEP 2
ASASIF TOMBS
TOMBS OF THE NOBLES
TEMPLE OF SETI 1
WORKER'S VILLAGE
VALLEY OF THE QUEENS
RAMESSEUM
TEMPLE OF MERNEPTAH
TEMPLE OF AMENOPHIS 3
COLOSSI OF MEMNON
MEDINET HABU
TEMPLE OF AMON
The Nile
TEMPLE OF MENTU
TEMPLE OF AMON
TEMPLE OF KHONSU
TEMPLE OF MUT
LUXOR MUSEUM
LUXOR TEMPLE
LUXOR

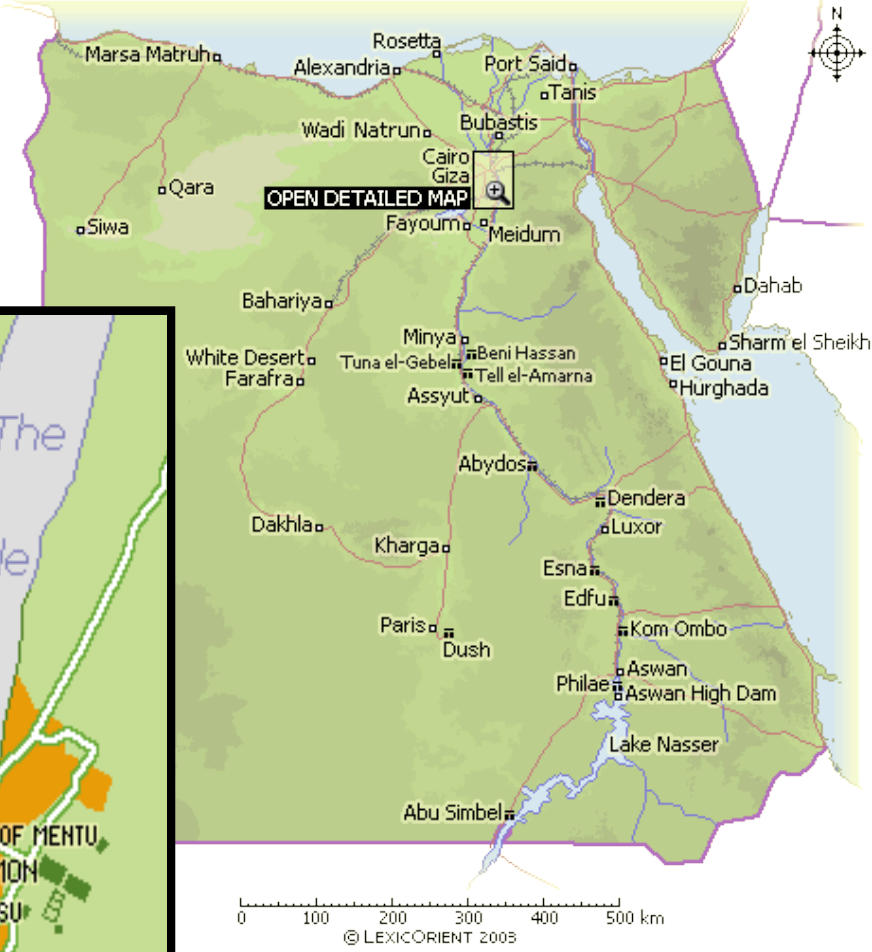
N
Marsa Matruh
Rosetta
Alexandria
Port Said
Tanis
Wadi Natrun
Bubastis
Cairo
Giza
OPEN DETAILED MAP
Qara
Siwa
Fayoum
Meidum
Dahab
Bahariya
Minya
Beni Hassan
Sharm el Sheikh
White Desert
Farafra
Tuna el-Gebel
Tell el-Amarna
El Gouna
Hurghada
Assyut
Abydos
Dendera
Dakhla
Luxor
Kharga
Esna
Edfu
Paris
Dush
Kom Ombo
Aswan
Philae
Aswan High Dam
Lake Nasser
Abu Simbel
0
100
200
300
400
500 km
© LEXICORIENT 2005

Chrám královny Hatšepsut
Dér el-Bahrí

1480 BC, Nová říše, Egypt

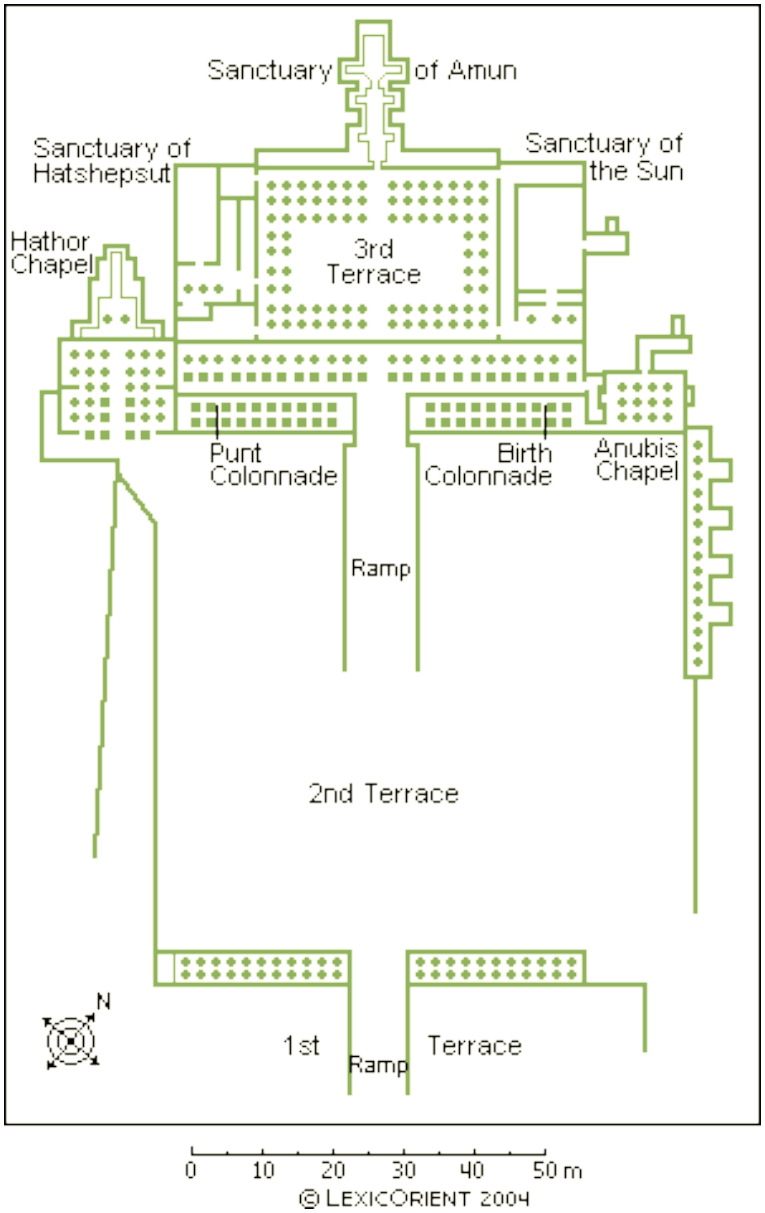

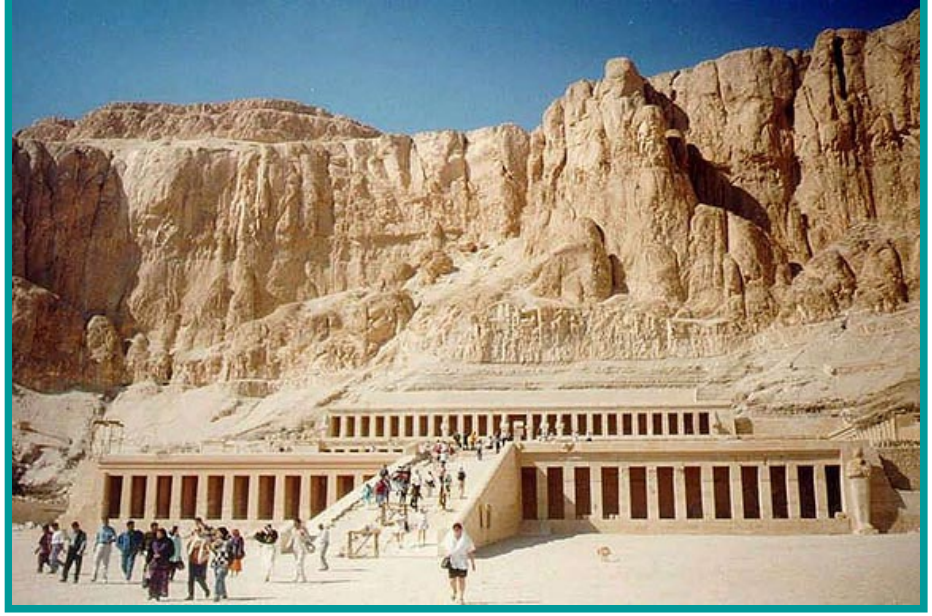

- Celý areál se nachází proti Thébám (Vasetu)) na západním břehu Nilu. Ke vstupu do chrámu a na první nádvoří vedla vzestupná alej lemovaná sfingami.
- Chrám byl vybudován jako semispeos - tedy vyhloubený a vytesaný do skály, která se vypíná nad ním, a částečně dostavěný.
- Tvoří ho tři na sebe navazující terasy.
- Čela jednotlivých teras tvoří řada pilířů, které jsou doplněny o tzv. protodórské sloupy.

Chrám královny Hatšepsut
v Džesser - Džeseru, zasvěcený bohu Amonu

Pohřební chrám královny Hatšepsut
1473-1458 B.C

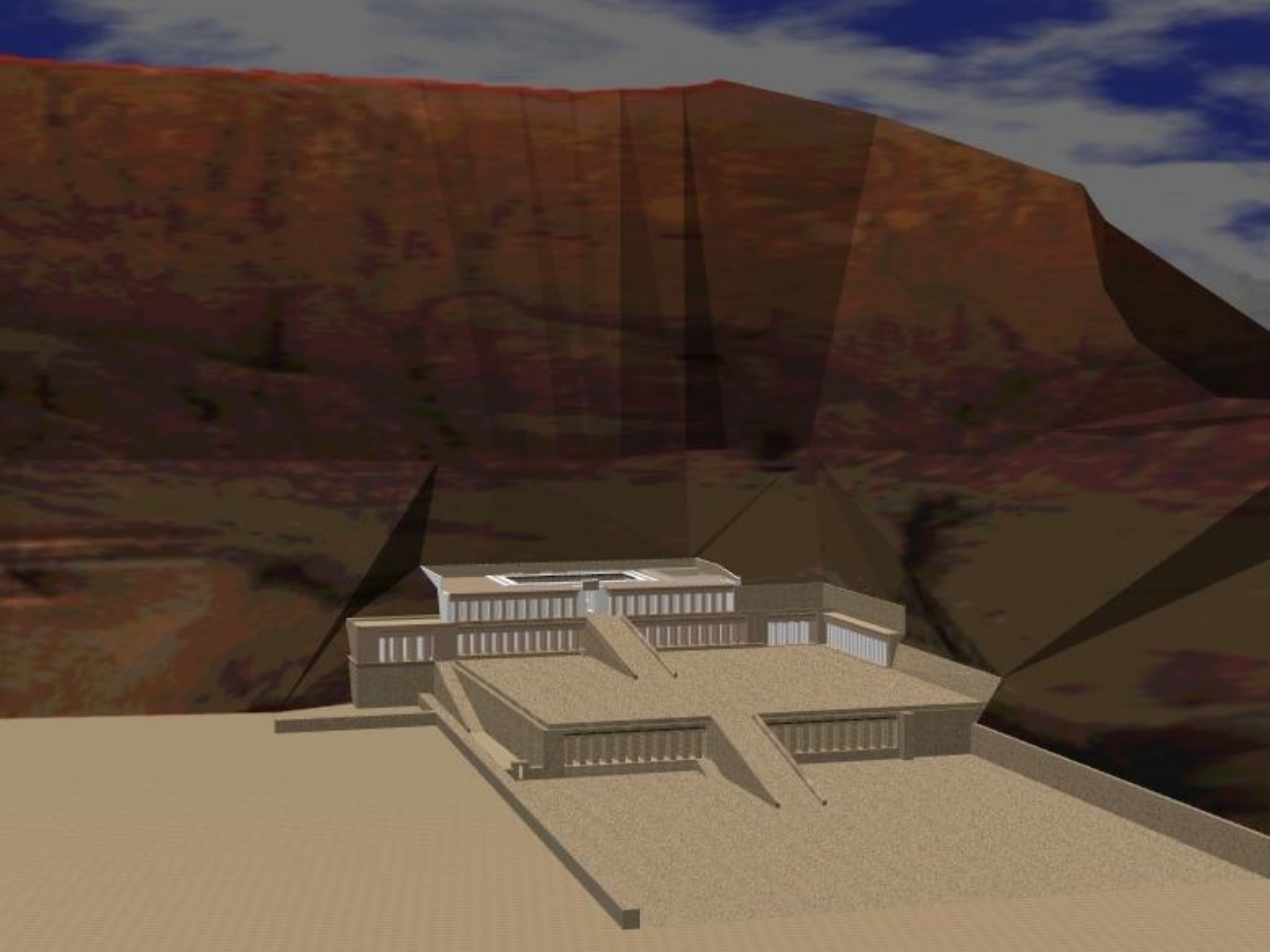

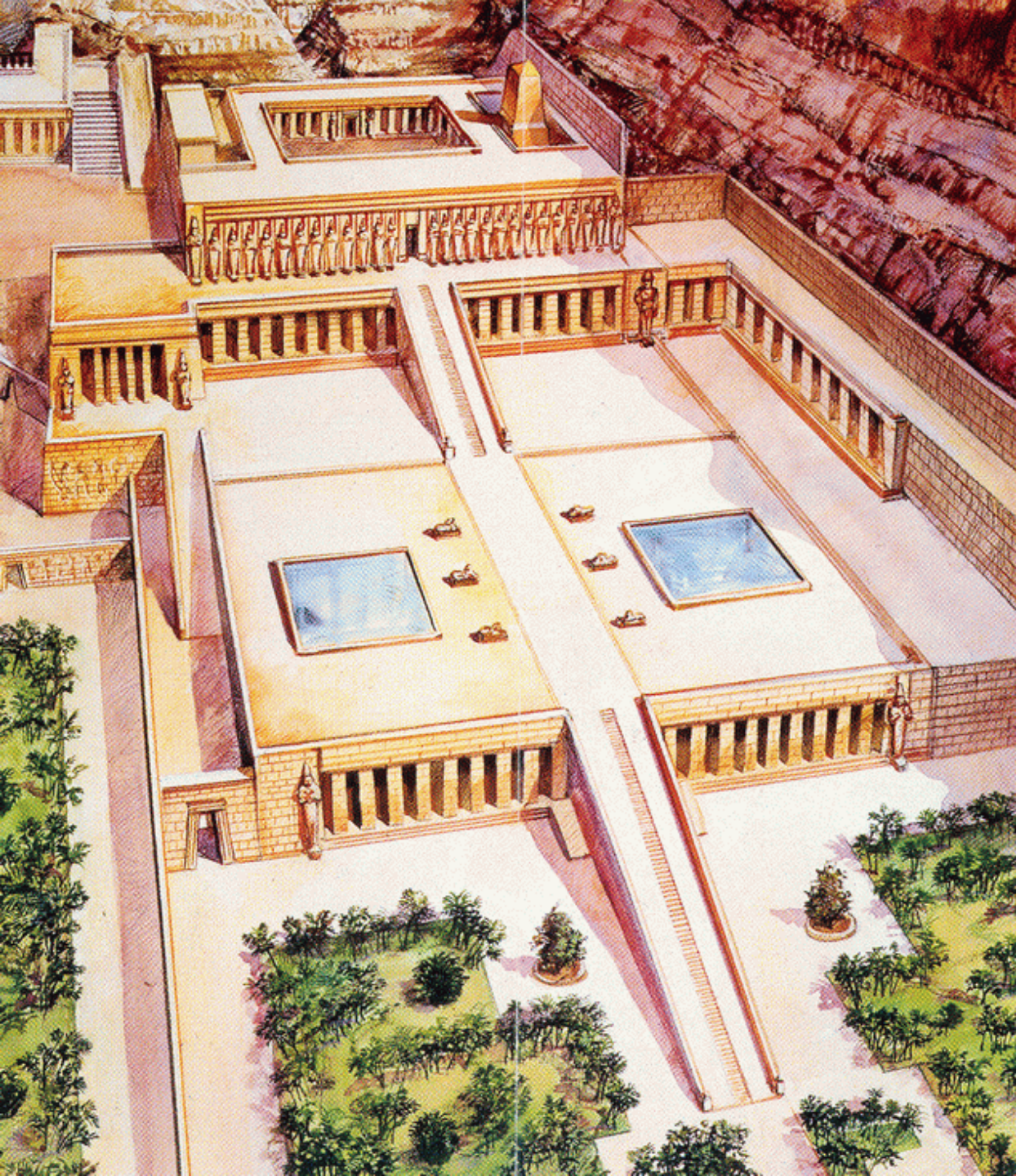

Pohled na terasy chrámu
královny Hatšepsut

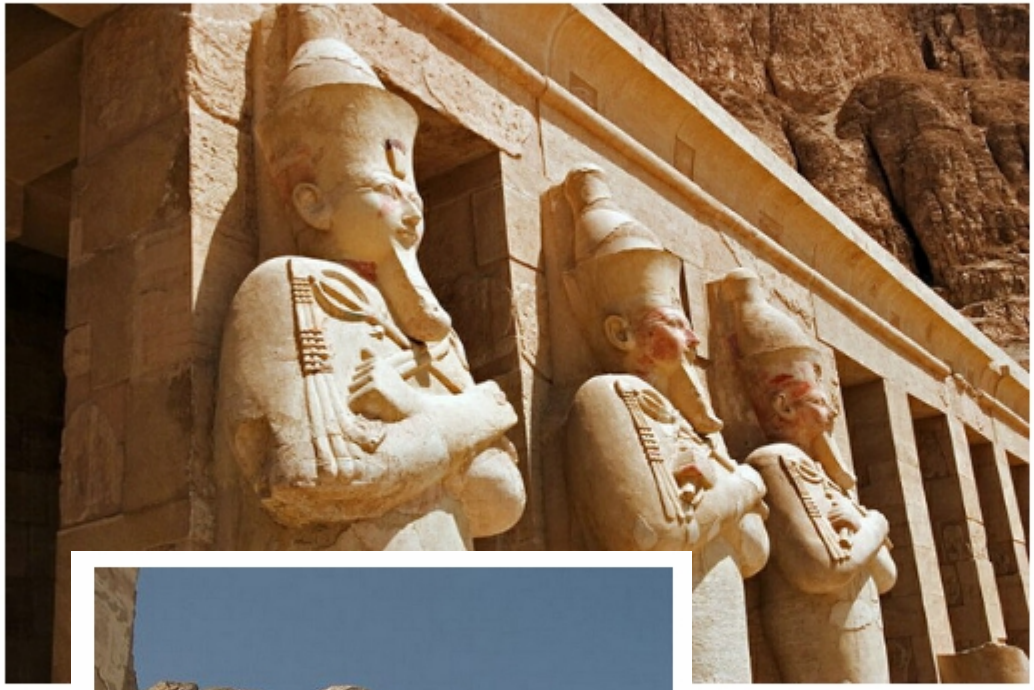

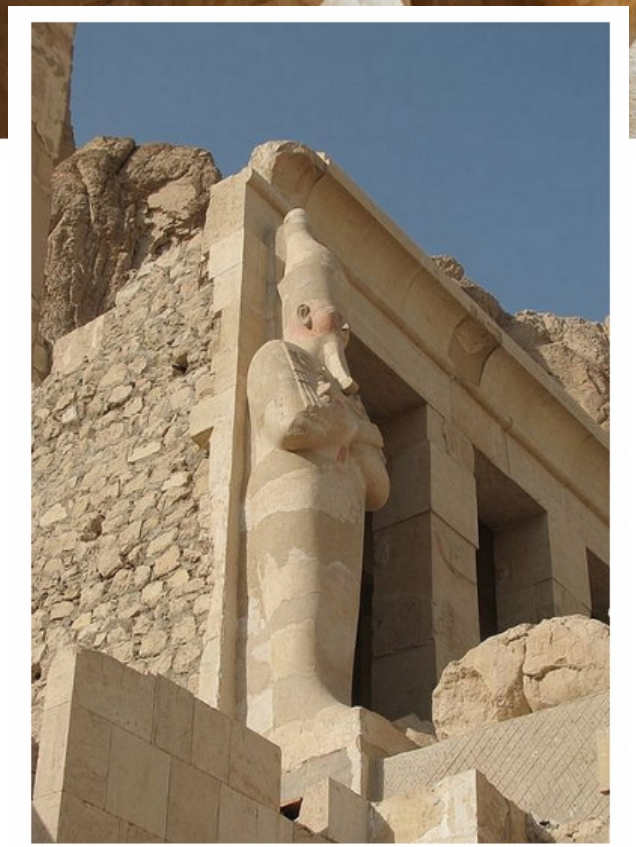

Temple of Queen Hatshepsut(Upper Terrace) 05

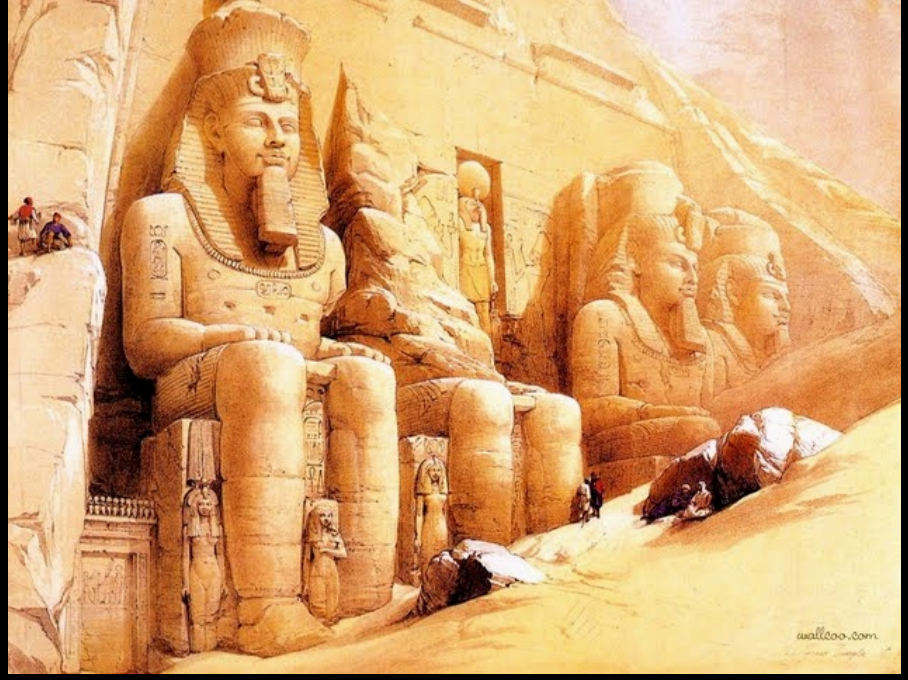

Skalní chrám Ramsese II v Abu Simbel, Egypt c. 1290 - 1224 BC

Chrám Amenrea a Raherehteje v Abú Simbel

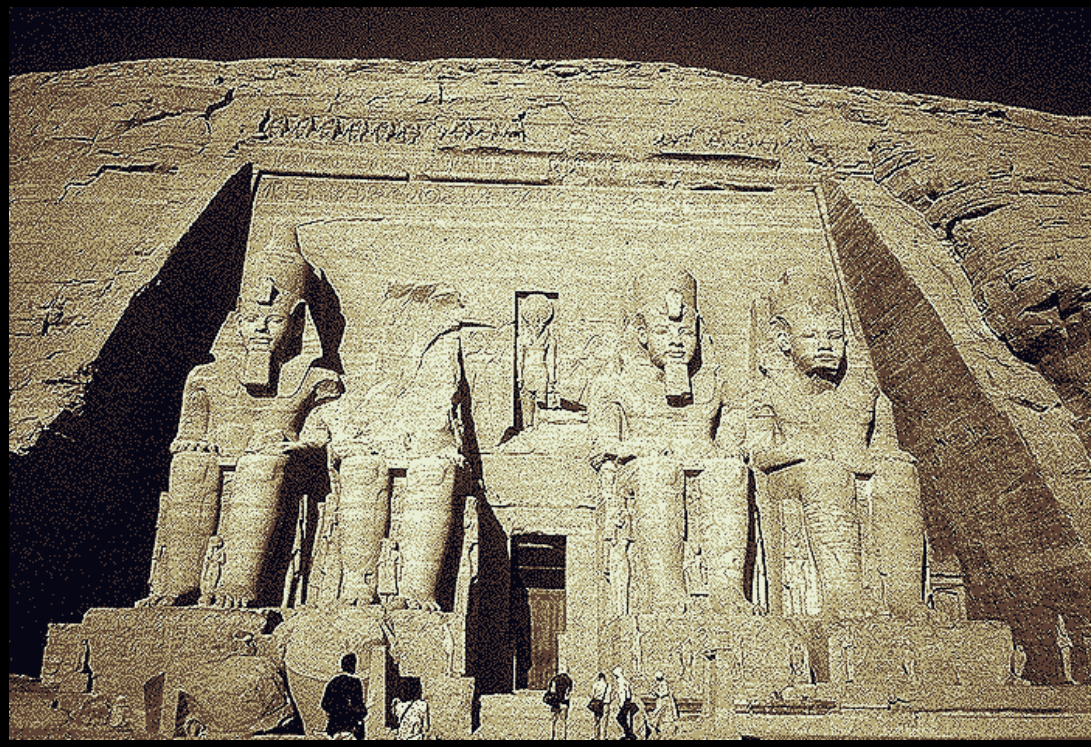

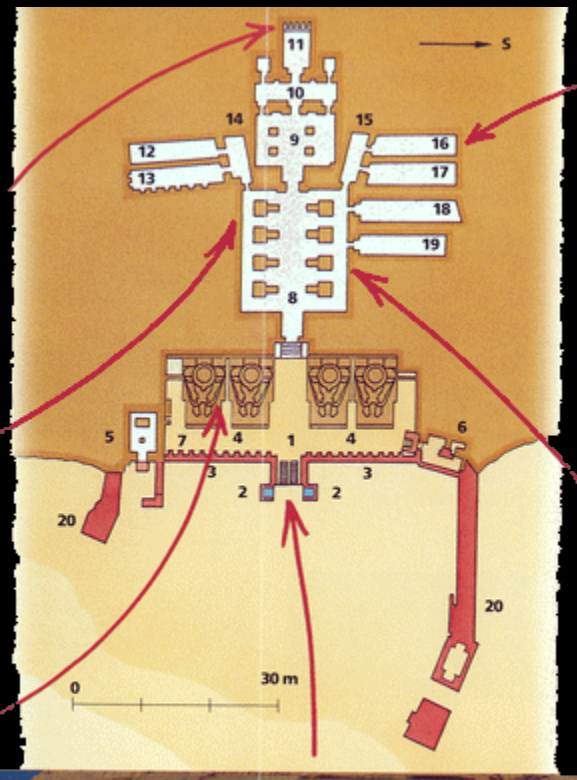

- Velký chrám byl objeven roku 1813 švýcarským učencem **Johannem Ludwigem Burckhardtem**.
- Chrám byl zasvěcen nejvyšším bohům Horního a Dolního Egypta, **Amenreovi** a **Reharachtejovi**; vedlejší kult zde měl i Ptah a sám zbožštěný Ramesse II. Chrám je orientován přesně k východu a byl postaven tak, že dvakrát do roka, o jarní a podzimní rovnodennosti, ozářilo vycházející slunce sochy tří božstev vytesané v západní stěně nejzazší kaple, ležící 65 metrů hluboko ve skalním masivu. Socha Ptaha, boha temnoty a podsvětí, zůstává neosvětlena.

•Průčelí chrámu vévodí čtyři sedící, přes 20 metrů vysoké kolosy Ramesse II., mezi jejichž nohama stojí sochy dalších členů královské rodiny. Horní okraj průčelí zdobí řada paviánů uctívajících vycházející slunce. Za vchodem do chrámu následuje síň s osmi pilíři s tzv. usirovskými sochami panovníka, dále menší síň se čtyřmi pilíři, tzv. příčná, a nakonec již zmíněná kaple se sochami bohů. Vpravo i vlevo od hlavního traktu se nachází několik vedlejších komor. V reliéfní výzdobě chrámu, která má převážně náboženský ráz, vynikají scény a nápisy z válek Ramesse II. v Sýrii (bitva u Kádeše), Libyi a Núbii.

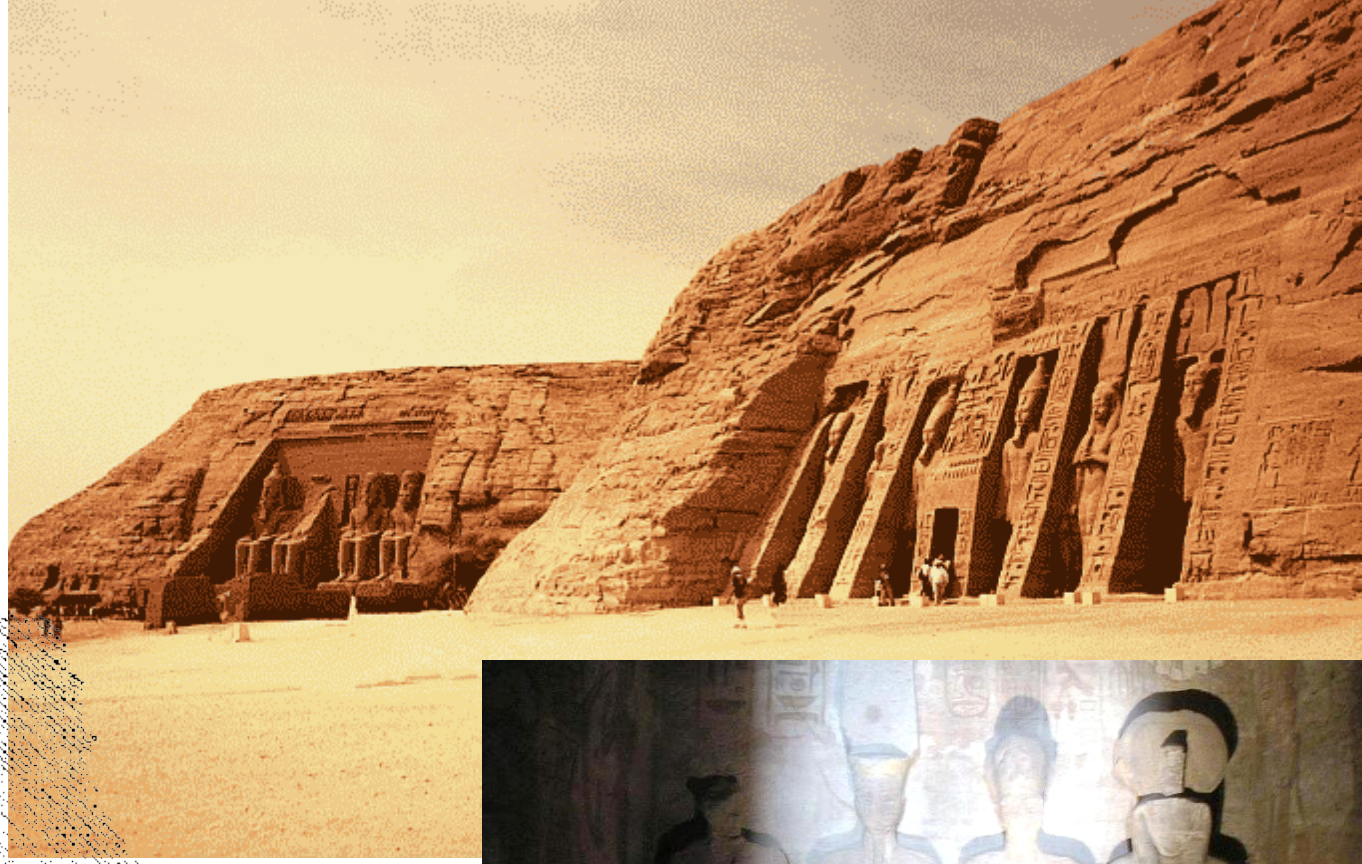

řez skalním chrámem v Abu Simbel

Na své nynější místo byly přeneseny v letech 1963–1968 v rámci mezinárodní akce UNESCO na záchranu památek Núbie před zatopením budovanou Asuánskou přehradou. V roce 1979 byly zapsány na Seznam světového dědictví UNESCO jako součást *Núbijských monumentů mezi Abú Simbelem a Fílai* nacházejících se poblíž Asuánu. Jsou jedním z nejnavštěvovanějších turistických cílů v Egyptě.

Všechny místní památky musely být rozřezány na velké bloky vážící až 30 tun (v průměru měly 20 tun), rozebrány, převezeny na novou lokaci o 65 metrů výše a tam znovu sestaveny. Mnohými je tento přesun dosud považován za největší počin archeologického inženýrství v historii.

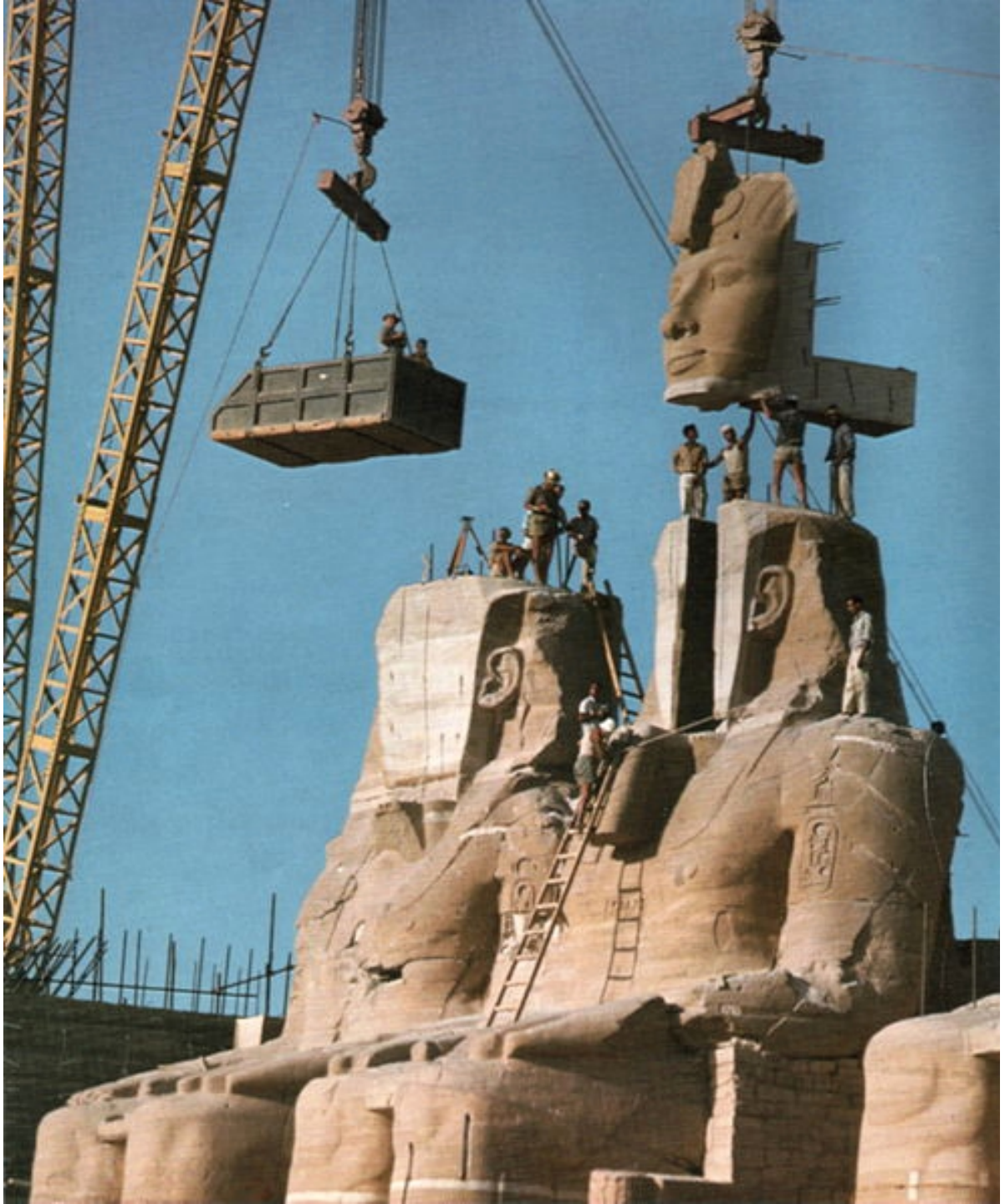

Chrám královny Nefertari (manželky Ramesse II.) a Hathor v Abu Simbel

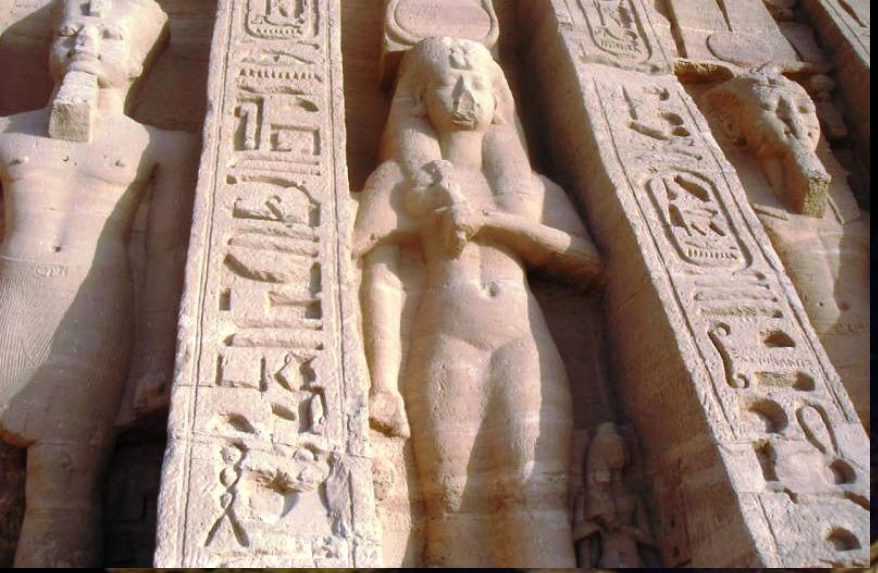

- **Uvnitř chrámu Nefertari**
- Vnitřek chrámu je rozdělen šesti sloupy zdobenými hlavami bohyně Hathóry.
- Za sloupy můžeme obdivovat opět krásnou výzdobu stěn. Ta se však tentokrát spíše omezuje na výjevy, v nichž král a královna uctívají rozmanité bohy

EGYPTSKÝ CHRÁM

Chrámy, které najdeme na území Egypta, rozlišují egyptologové na dva typy a to na **chrámy božské** nebo na **chrámy zádušní**.

Chrámy božské jsou zasvěceny uctívání božstva nebo skupině božstev (například Amonův chrám v Karnaku) a někdy jsou tyto chrámy popisovány jako pozemský domov bohů.

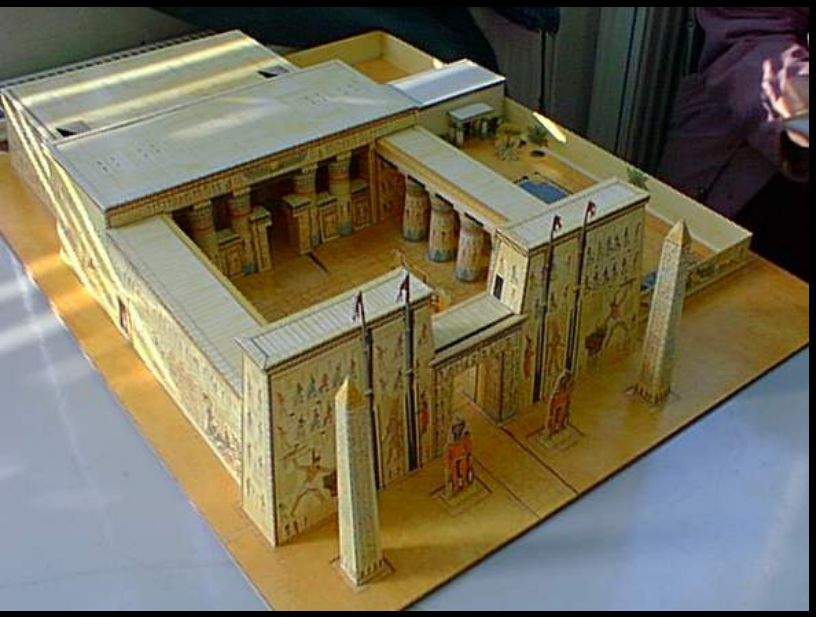

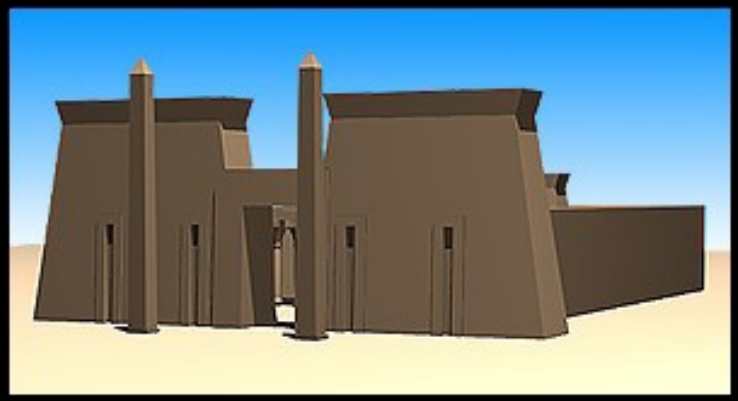

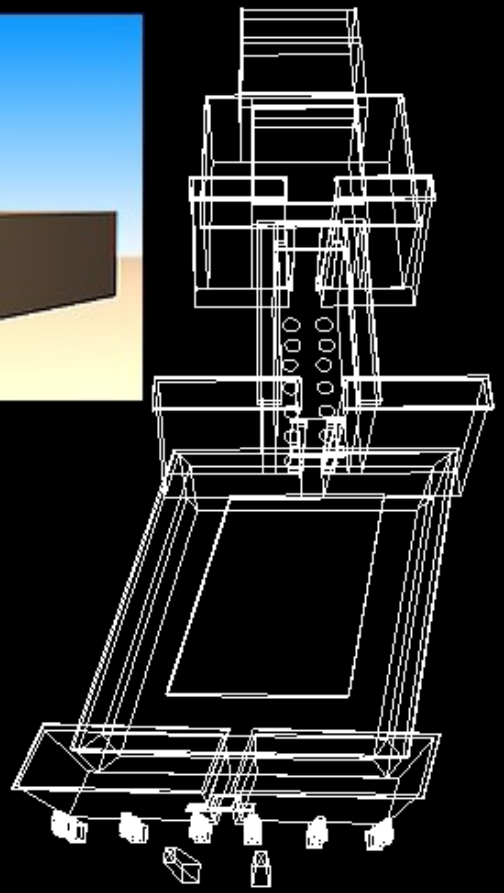

1. Přístupová cesta lemovaná řadami sfing
2. Obelisk – monolitický sloup, zhmotnělý sluneční paprsek
3. Sochy kolosů u vstupu
4. Pylon – vstupní brána
5. Peristyl – otevřený sloupový dvůr
6. Hypostyl – krytý sloupový dvůr

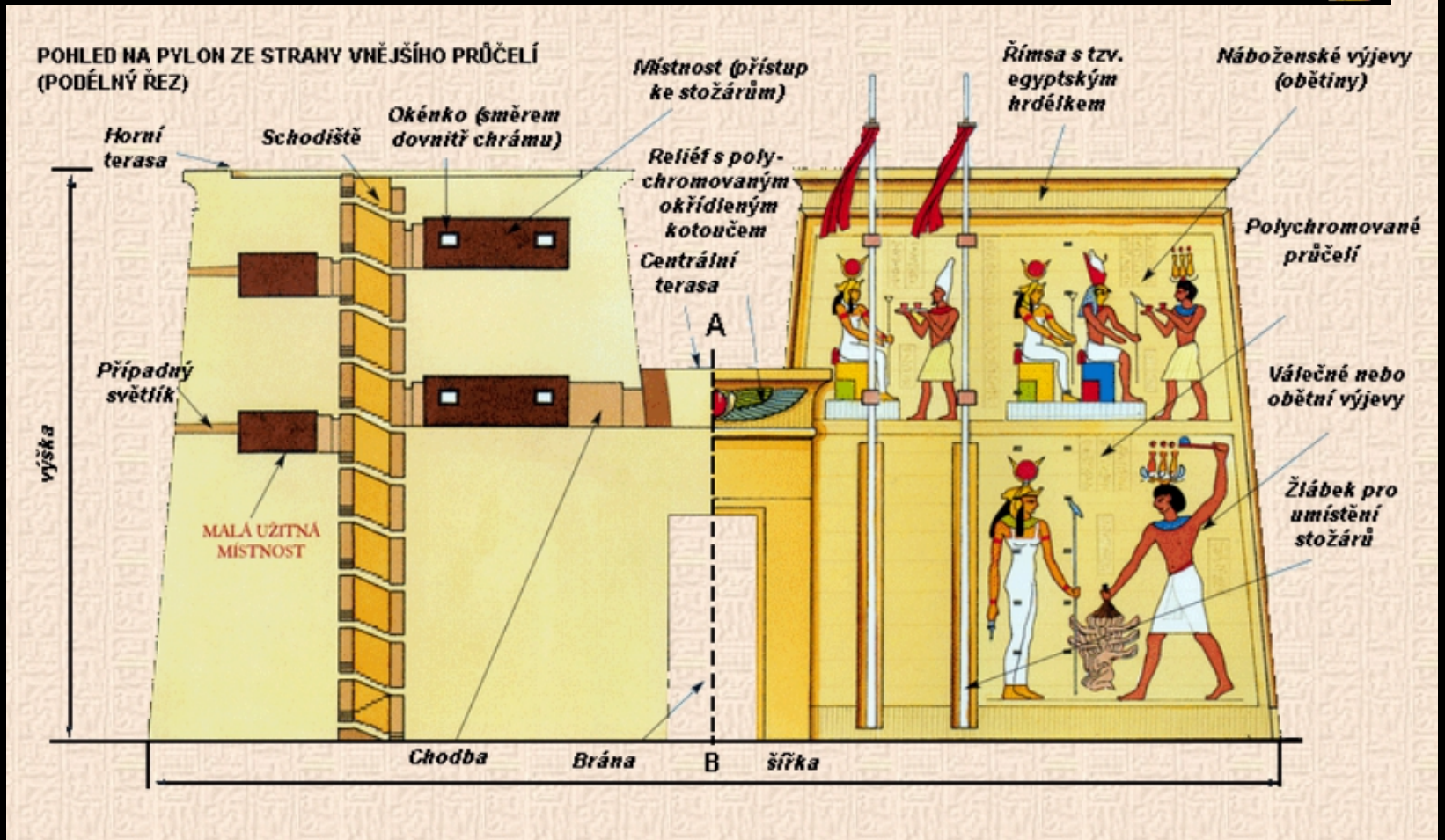
POHLED NA PYLON ZE STRANY VNĚJŠÍHO PRŮČELÍ
(PODÉLNÝ ŘEZ)
Horní terasa
Schodiště
Okénko (směrem dovnitř chrámu)
Místnost (přístup ke stožárům)
Římsa s tzv. egyptským hrdélkem
Náboženské výjevy (obětiny)
Reliéf s poly-chromovaným okřídleným kotoučem
Polychromované průčelí
Centrální terasa
A
Válečné nebo obětní výjevy
Případný světlík
výška
MALÁ UŽITNÁ MÍSTNOST
Žlábek pro umístění stožárů
Chodba
Brána
B
šířka

ABYDOS

Druhé nádvoří chrámu a portikus

Chrám Seti I. v Abydosu (160 km na sever od Luxoru) byl vybudován na počátku vlády 19. dynastie. Je postaven z vápence a po smrti Seti I. ho dokončil jeho syn Ramesses II.

Asi 15km západně od Nilu se na okraji pouště, několik metrů nad vesnicí el-Baljány nachází "Chrám milionů let", který nechal postavit **Sethi I.** a jehož stavbu dokončil po otcově smrti Ramesse II. K prvnímu pylonu tohoto chrámu vede současné schodiště a v zadní části pylonu pak najdeme 14 výklenků, kde původně stály sochy boha Usira. Fragmenty některých soch najdeme na místě i dnes. Velké odtokové bazénky užívaly starověcí kněží stejně jako velký očistný stojan uprostřed dvora. Severní a jižní stěnu dvora zdobí bojové scény, které znázorňují boje v Asii. Podél zadní (západní) stěny dvora se táhne úzká terasa. V levém zadním a pravém zadním rohu dvora kráčejí na stěnách synové a dcery Ramesse II. - původně zde bylo 27 synů a 29 dcer seřazených podle data narození.

Seti I with Isis receives royal scepters from Horus.

Sethi I. v objetí boha Atuma

KARNAK

Karnak *je největším chrámovým komplexem v Egyptě. Je zasvěcen bohu Amon - Re a nachází se na pravém břehu Nilu u vesnice Karnak, dva kilometry severně od Luxoru a asi 700 km jižně od Káhiry. Zde také vznikl postupně největší chrámový komplex nejen starého Egypta (nazývali ho "nejctihodnějším z míst"), ale i starověku vůbec. Tvořily ho tři velké, navzájem kultovně i stavebně propojené chrámy* ***Amona, Muty a Chonsua****.*

http://www.starovekyegypt.net/architektura/index-karnak.php

Komplex se stavěl neuvěřitelných 1600 let, od vlády Senusreta I. (12. dynastie), až po Nechtnebefa I. (30. dynastie).
Rozprostírá se na ploše 250.000 m2.
Je obehnán mohutnou, několik metrů silnou cihlovou zdí, v níž bylo několik bran ke všem světovým stranám.
Jeho páteř tvoří dva trakty, západo-východní (hlavní, jenž odpovídá dráze slunce – neboli sluneční a nebeská) a zhruba severo-jižní (souběžná s tokem – osa pozemská, královská).

KARNAK

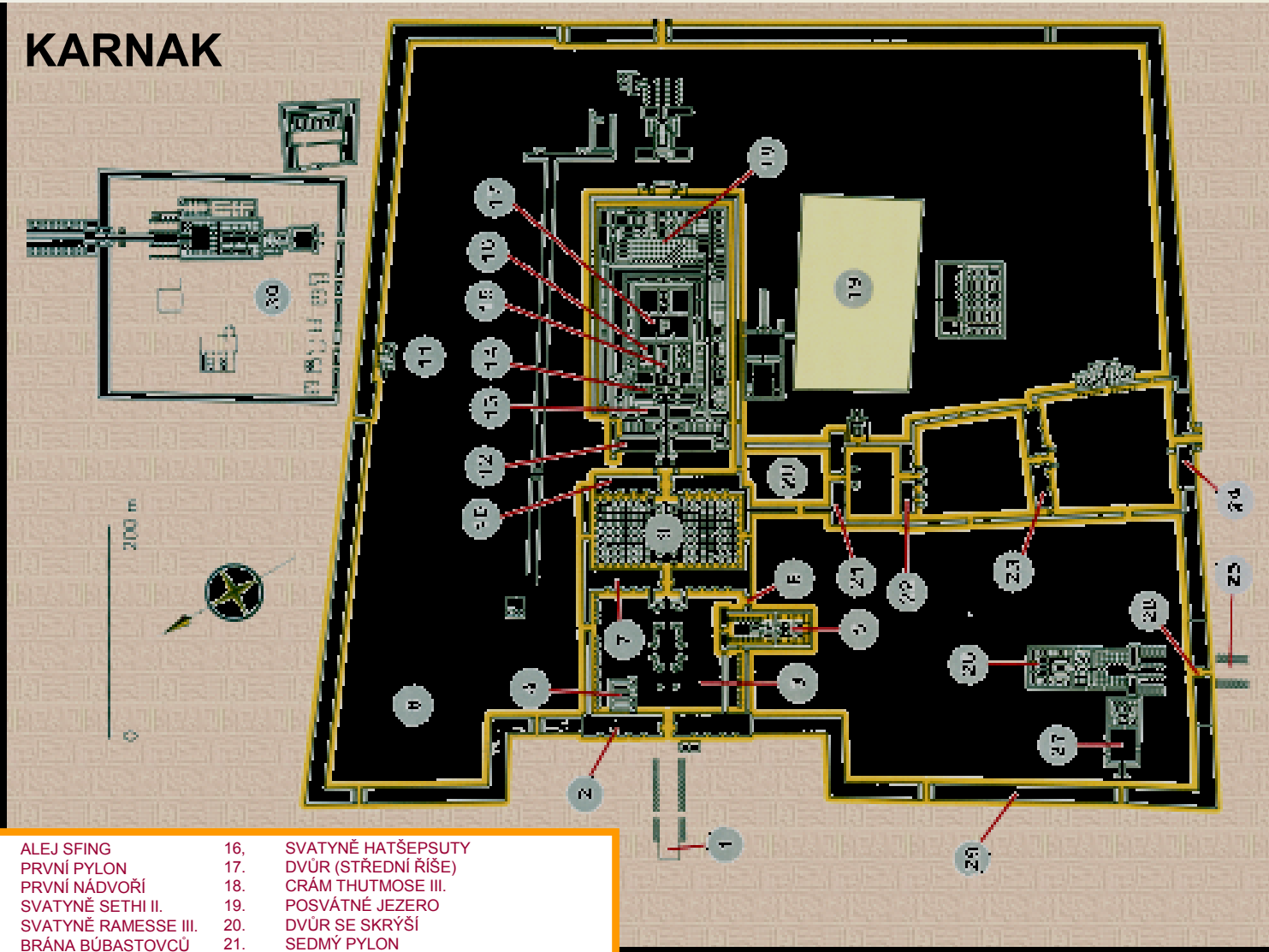

1.	ALEJ SFING	16,	SVATYNĚ HATŠEPSUTY
2.	PRVNÍ PYLON	17.	DVŮR (STŘEDNÍ ŘÍŠE)
3.	PRVNÍ NÁDVOŘÍ	18.	CRÁM THUTMOSE III.
4.	SVATYNĚ SETHI II.	19.	POSVÁTNÉ JEZERO
5.	SVATYNĚ RAMESSE III.	20.	DVŮR SE SKRÝŠÍ
6.	BRÁNA BÚBASTOVCŮ	21.	SEDMÝ PYLON
7.	DRUHÝ PYLON	22.	OSMÝ PYLON
8.	MUZEUM	23.	DEVÁTÝ PYLON
9.	HYPOSTYL	24.	DESÁTÝ PYLON
10.	TŘETÍ PYLON	25.	ALEJ SFING
11.	PTAHŮV CHRÁM	26.	CHONSŮV CHRÁM
12.	ČTVRTÝ PYLON	27.	USÍRŮV A IPETIN CHRÁM
13.	PÁTÝ PYLON	28.	BRÁNA PTOLEMAIA III.
14.	ŠESTÝ PYLON	29.	HLAVNÍ CHRÁMOVÝ OKRSEK
15.	SVATYNĚ ARRHIDAIA	30.	MONCUŮV CHRÁM

Hlavní přístup do velechrámu vede od západu, od Nilu, a zdobí ho alej beraních sfing (Amonovo posvátné zvíře). Vlastní vchod tvoří mohutný, avšak né zcela dokončený pylon (postavil jej Nechtnebef z 30. dynastie). Za ním následuje pak pět pylonů. Nádvoří mezi 1. a 2. pylonem o rozloze 8.000 m2, zdobené na severu a jihu kolonádou, vyplňuje několik staveb. Je mezi nimi svatyně Sethiho II. (na severní straně) zasvěcená triádě Amon, Mut a Chonsu, tzv. oltářní chrám Ramesse III., Taharkův kiosek stojí uprostřed nádvoří.

přístupová cesta k Amonovu chrámu, alej Sfing

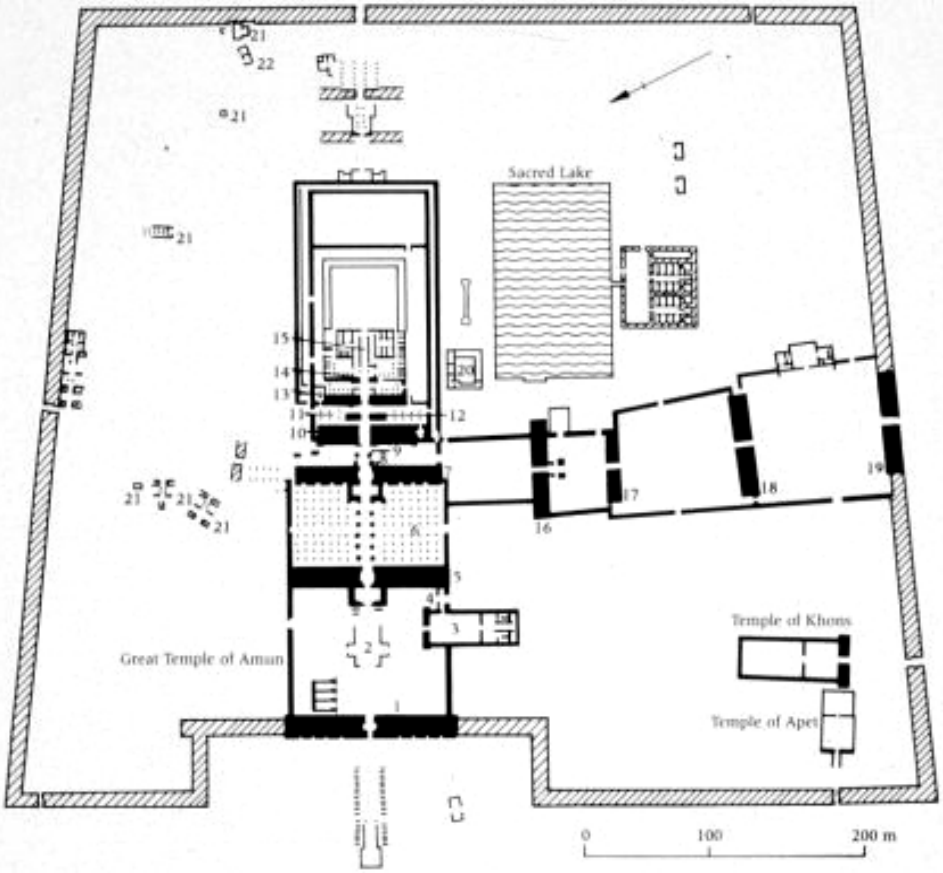

1 First pylon (30th Dynasty)
2 Colonnade of Taharqa (25th Dynasty)
3 Small temple of Ramses III (20th Dynasty)
4 Gateway and court of Shoshenq I (22nd Dynasty)
5 Second pylon of Horemheb (18th Dynasty)
6 Hypostyle hall of Sety I and Ramses II (19th Dynasty)
7 Third pylon of Amenhotep III (18th Dynasty)
8 Obelisks of Thutmose III (18th Dynasty)
9 Obelisks of Thutmose I (18th Dynasty)
10 Fourth pylon of Thutmose I (18th Dynasty)
11 Columned hall of Thutmose I (18th Dynasty)
12 Obelisks of Hatshepsut (18th Dynasty)
13 Fifth pylon of Thutmose I (18th Dynasty)
14 Sixth pylon of Thutmose III (18th Dynasty)
15 Sacred boat shrine of Philip Arrhidaeus, replacing a shrine of Thutmose III that in its turn had replaced one erected by Hatshepsut
16 Seventh pylon of Thutmose III (18th Dynasty)
17 Eighth pylon of Hatshepsut (18th Dynasty)
18 Ninth pylon of Horemheb (18th Dynasty)
19 Tenth pylon of Amenhotep III and Horemheb (18th Dynasty)
20 Building of Taharqa (25th Dynasty)
21 Osiris chapels (23rd, 25th and 26th Dynasties)
22 Isis chapel built by Hori for Osorkon III (22nd Dynasty)

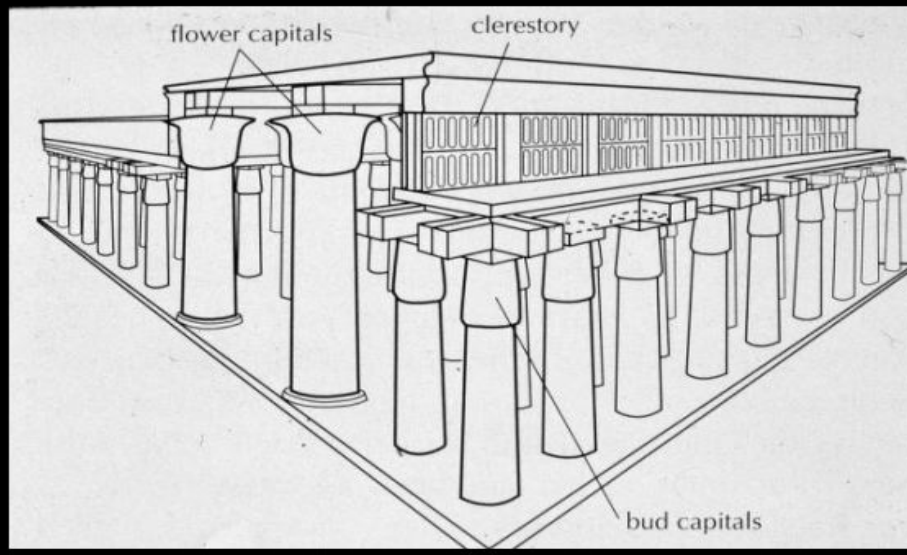

Amonův chrám v Karnaku
1294-1212 BCE, Nová říše
(Karnak) Luxor, Egypt.

hypostyl Amonova chrámu

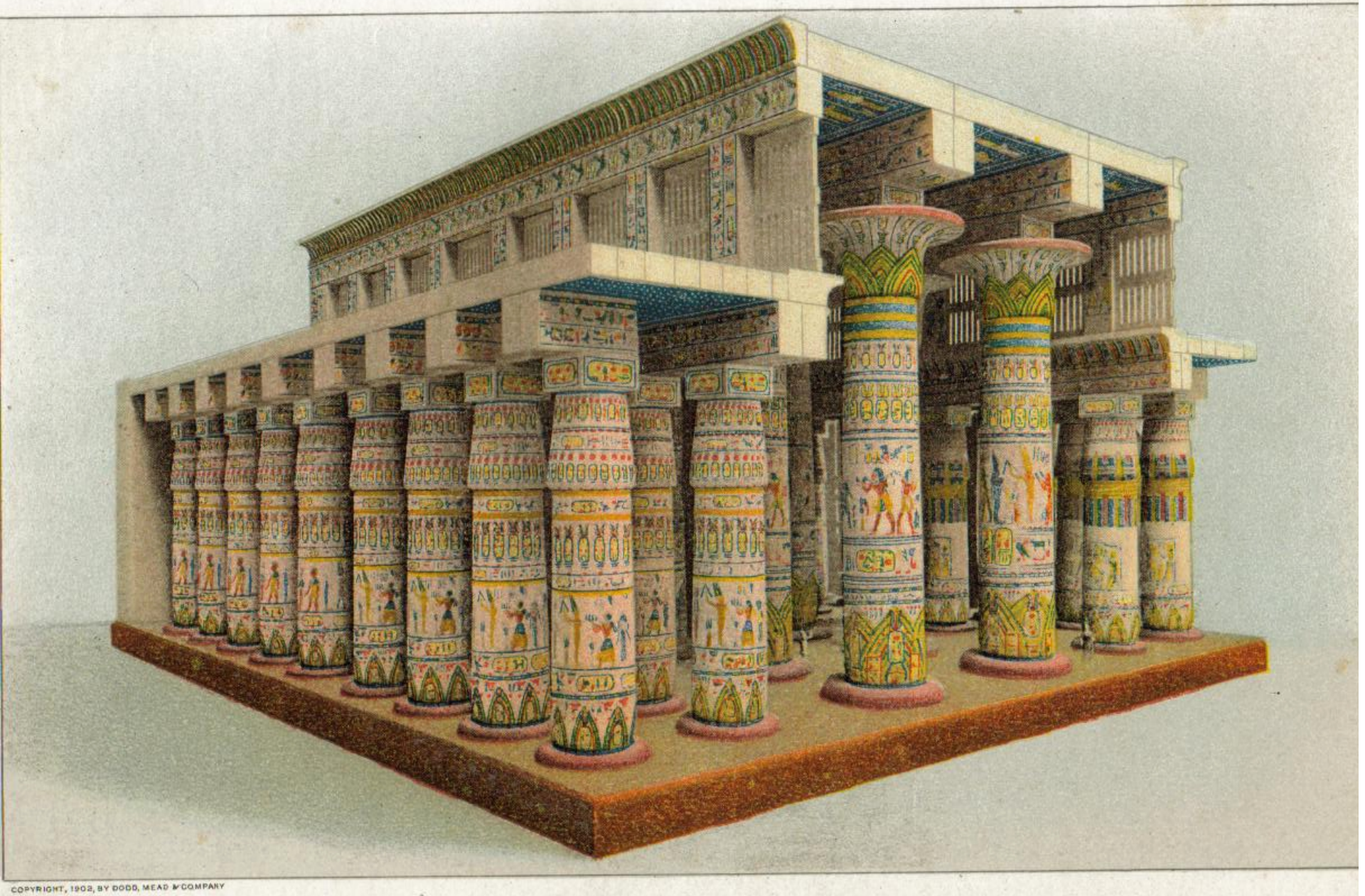

COPYRIGHT, 1902, BY DODD, MEAD & COMPANY

TEMPLE OF KARNAK, FROM THE RESTORED MODEL
IN THE METROPOLITAN MUSEUM OF ART, NEW YORK

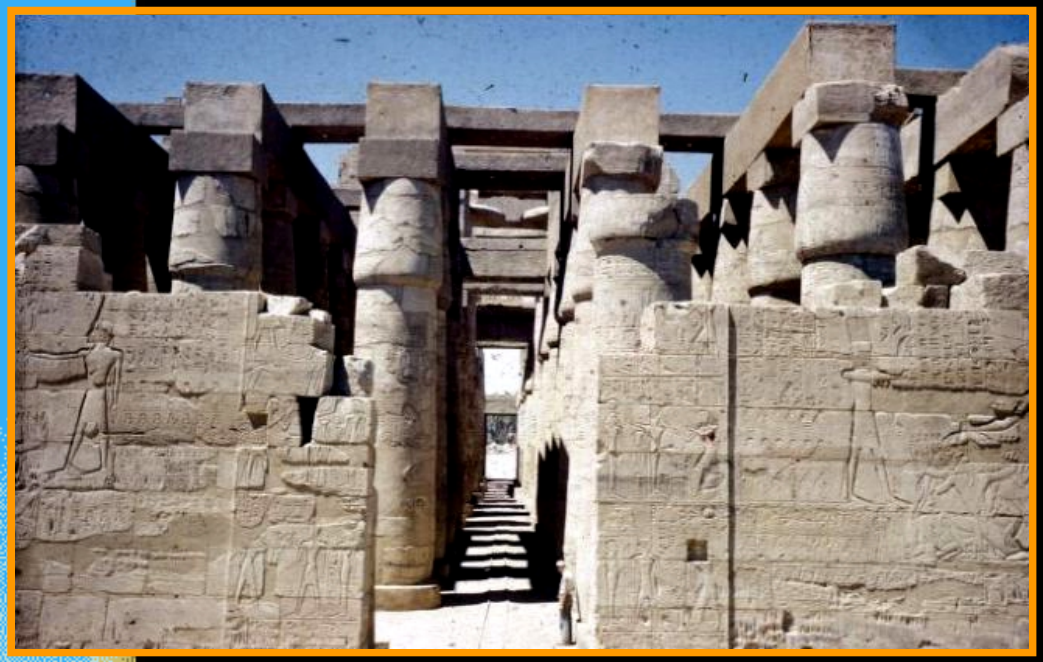

hypostyl Amonova chrámu

Na ploše 6.000 m2 se zde do výše 23 metrů (po stranách hlavní cesty procesí) zvedají pískovcové papyrusové sloupy zdobené náboženskými výjevy v barevném hlubokém reliéfu. Boční stěny zdobí podobné výjevy, ale také scény z vítězných bojů obou panovníků v Palestině, Sýrii a Libyi.

Druhým pylonem (postavený Haremhebem), před nimž stojí kolosální sochy Ramesse II. se vchází do architektonicky nejskvostnější části chrámu - Velké sloupové síně postavené Sethim I. a dokončované Ramessem II.

Pylon of Ramesses II, 1279-1212 BCE

Court and pylon of Ramesses II and colonnade and court of Amenhotep III_temple complex of Amun- Mut- Khonsi_Luxor

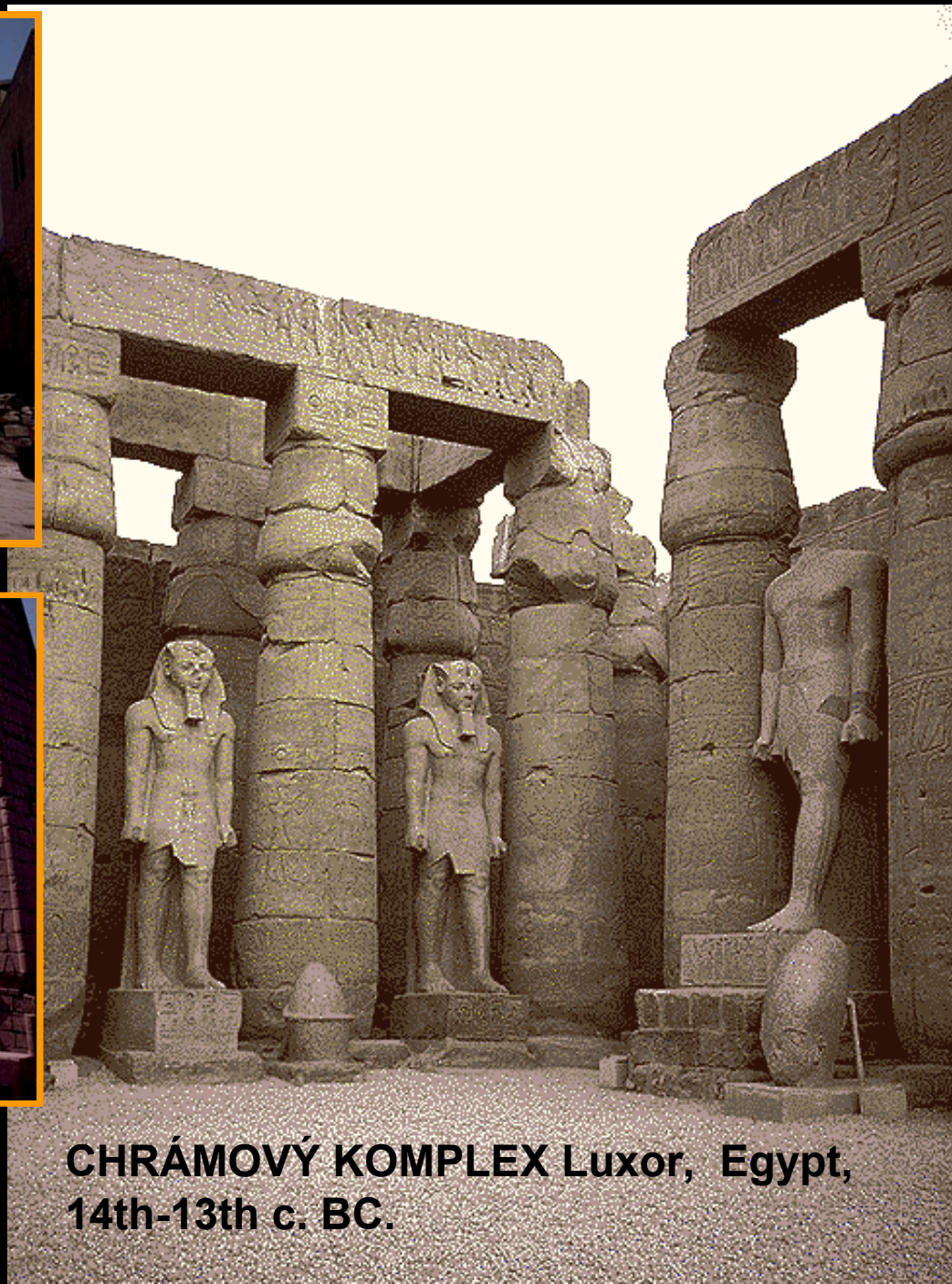

CHRÁMOVÝ KOMPLEX Luxor, Egypt, 14th-13th c. BC.

Detail of obelisk at pylon of Ramses II, Detail colossal statue of Ramses II, Colonnade,

The obelisk of Tuthmose I.

V základech třetího pylonu postaveného Amenhotepem III. byly nalezeny bloky z kaple Senusreta I. Na nádvoří mezi 3. a 4. pylonem stály dva páry obelisků (Thutmose I. a Thutmose III.) z červené žuly, z nichž zbyl jediný a to 23 m vysoký. Obelisky vyznačovaly průsečík, kde se protínala posvátná osa chrámu s pozemskou.

Mezi 4. a 5. pylonem se nachází takzvaná příčná síň (nazývaná Vadžet - Honosná) s papyrusovými sloupy, postavená Thutmosem I. Stojí tu také jeden z původně dvou Hatšepsutiných žulových obelisků vysoký 27,5m).

OBECNÝ PRINCIP

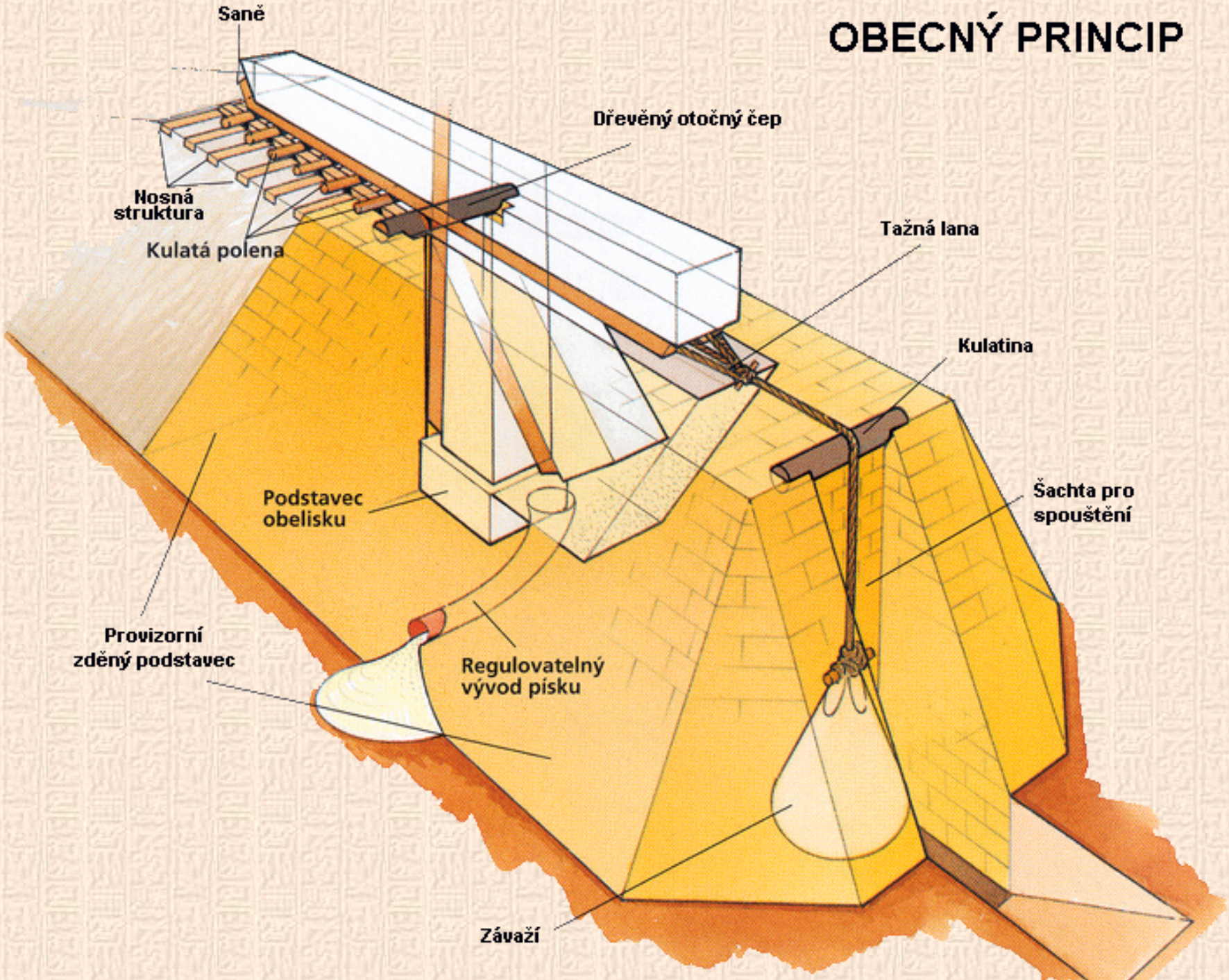

7. pylon nechal postavit Thutmose III

Na 6. pylonu Thutmose III. s nápisy vztahujícími se k bitvě u Megidda se rozprostírá další komplex síní a kaplí, dvorů, soch. Leží zde tzv. Dům milionu let postavený rovněž Thutmosem III., který zahrnoval síň s neobvyklými sloupy se zvoncovou hlavicí, slavný tzv. karnacký seznam králů od nejstarších dob do 18. dynastie, botanickou zahradu s vyobrazením rostlin a zvířat s nimiž se Thutmose III. setkal během svého tažení do Sýrie.

A pillar in Tuthmose III's Hall of Records.

Made of granite it bears a Paprus plant symbol of Lower Egypt.

Inside Tuthmose III's Great Festival Temple which lies beyond an area of Middle Kingdom ruins.

Spolu s Amonovým velechrámem se ve společné tzv. centrálním okrsku nachází ještě několik staveb. V JV části okrsku to je velké posvátné jezírko s nilometem postavené Thutmosem III. Při obřadu byly posvátné bárky přeneseny na hladinu, aby symbolizovaly nebeskou cestu boha Slunce Ra (Ré).

U jezera stojí podstavec s 50 cm soškou vrubouna posvátného - skarabea (symbol boha Slunce Ra-Ré). V JZ okrsku stojí dnes zničený chrám Chonsua založený Amenhotepem III. V severní části stojí Ptahův chrám postavený Thutmosem III. a rozšířený ptolemájovskými panovníky

Mohutný 8. pylon, nechala postavit královna Hapšetsoveta, stojí před ním 4 sochy kolosů

Chrám Khonsův (Amonův syn)
KARNAK, LUXOR:

The temple was built by the pharaohs Ramses 3 and 4.

Chrám Opetův

KARNAK, LUXOR:
Mentův chrám

The Temple of Mentu was built by the command of Amenophis 3 of the 18th Dynasty (15th century BCE) and some of his cartouches have survived.

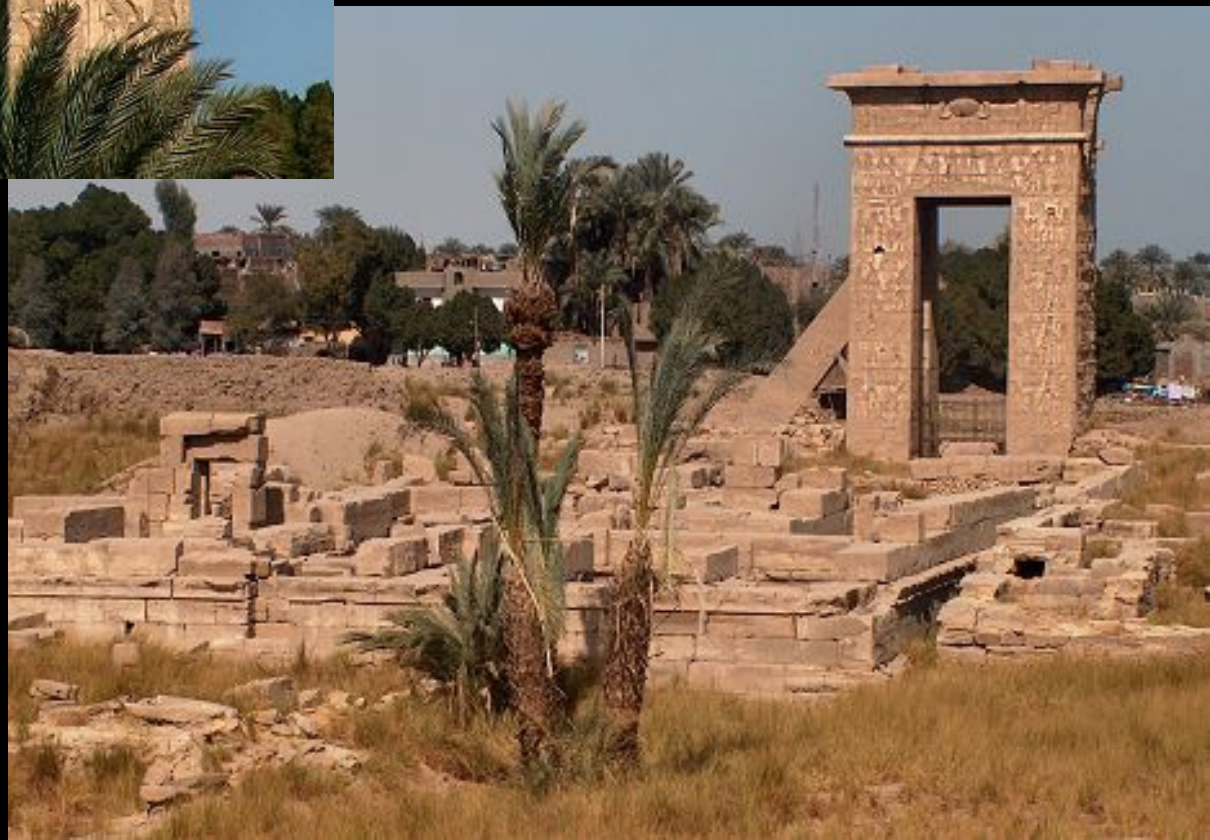

• Západní Théby (Veset) a zdejší zádušní chrámy

Chrámy, které najdeme na území Egypta, rozlišují egyptologové na dva typy a to na **chrámy božské** nebo na **chrámy zádušní**. Chrámy božské jsou zasvěceny uctívání božstva nebo skupině božstev (například Amonův chrám v Karnaku) a někdy jsou tyto chrámy popisovány jako pozemský domov bohů.

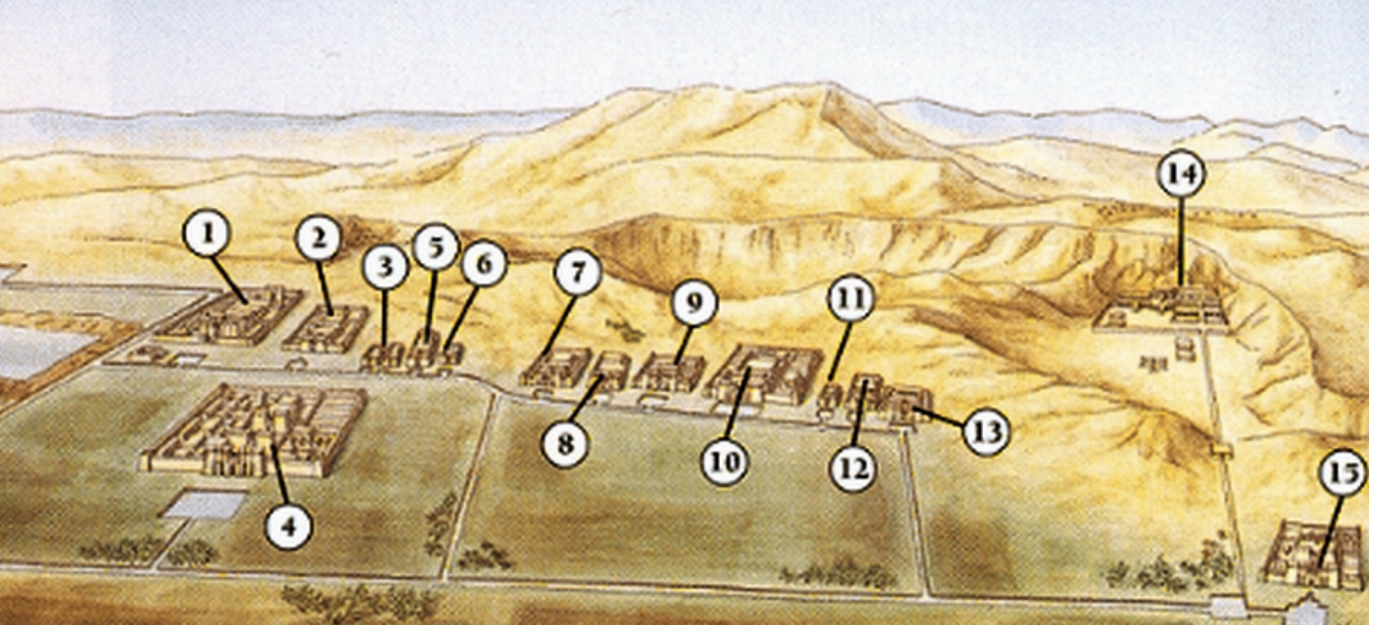

Oproti tomu zádušní (nebo také pamětní) chrámy jsou společně s královskou hrobkou považovány za panovníkova pohřebního komplexu. Ovšem pozor - zádušní chrámy plnily i jiné úkoly, než jen při pohřebních obřadech panovníků. Měly význam pro zádušní kult panovníka, ale měly také významnou úlohu v **Krásném svátku Údolí**.

Při tomto svátku docházelo každoročně ke slavnostnímu spojení živých a mrtvých – faraona a bohů.

1	Chrám Ramesse III. v Medínit Habu (Džametu)
2	Chrám Aje a Haremheba
3	Chrám Thutmose II.
4	Chrám Amenhotepa III. a Memnonovy kolosy
5	Chrám Amenhotepa, syna Hapuova
6	Chrám Thutmose II.
7	Chrám Merenptahův
8	Chrám Tausretin
9	Chrám Thutmose IV.
10	Ramesseum - chrám Ramesse II.
11	Chrám Amenhotepa II.
12	Chrám Siptahův
13	Chrám Thutmose III.
14	Dér el-Bahrí - chrámy Mentuhotepa, Thutmose III. a Hatšepsut
15	Chrám Sethi I. v Kurně

Ramesseum

- *Ramesseum*

archeolog Jean-François Champollion

faraona Ramesse II.

Vesetu Horním Egyptě
Luxoru Nil

Pozůstatky druhého dvora s pilíři se sochami boha Osiridise.

Pouze fragmenty základny a trupu se zachovaly z kolosální sochy Ramesse II., kolos měl 62 stop (19 metrů) a byl vysoký a vážil více než 1000 tun

Rekonstrukce chrámu Ramesse II

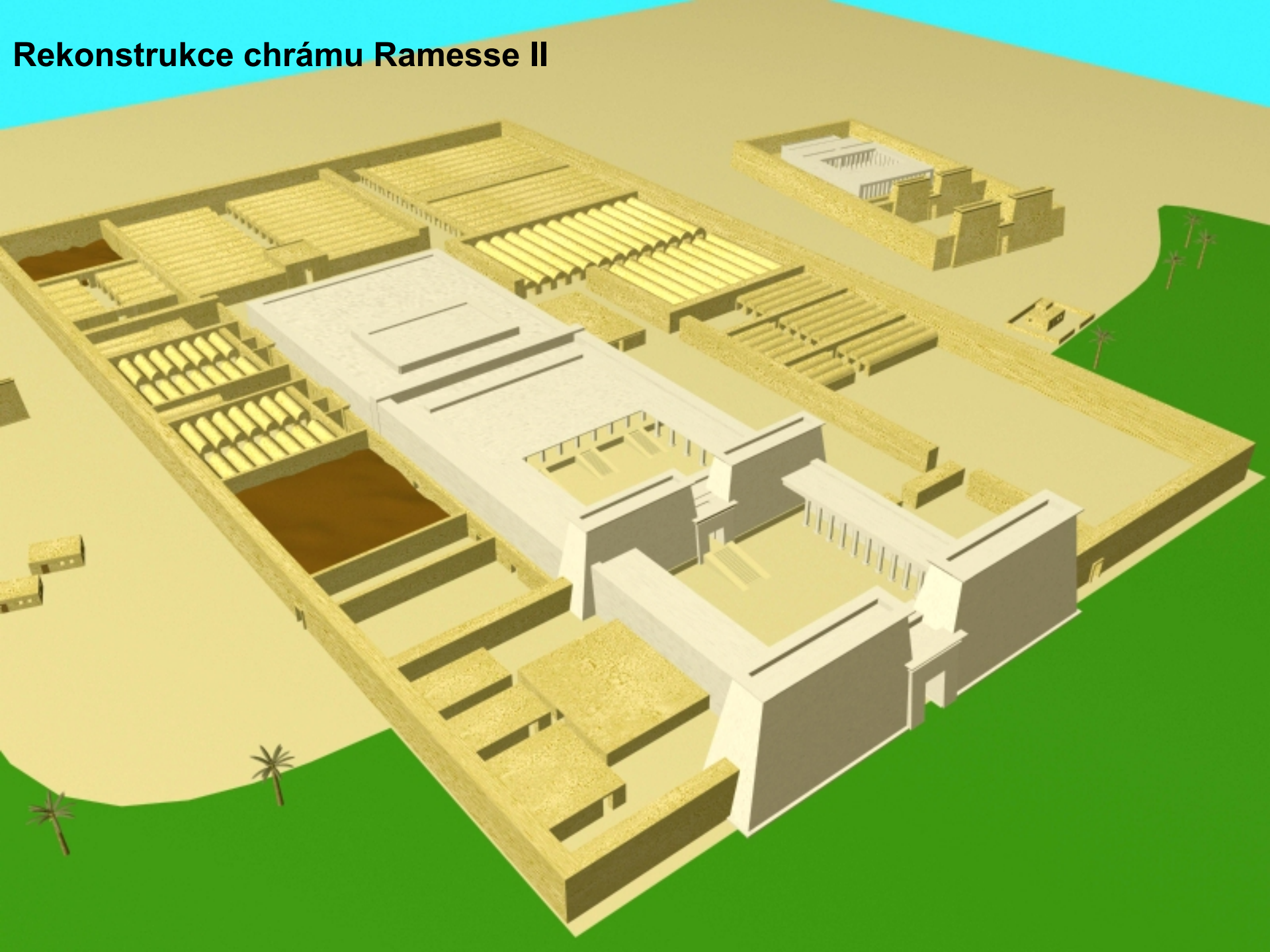

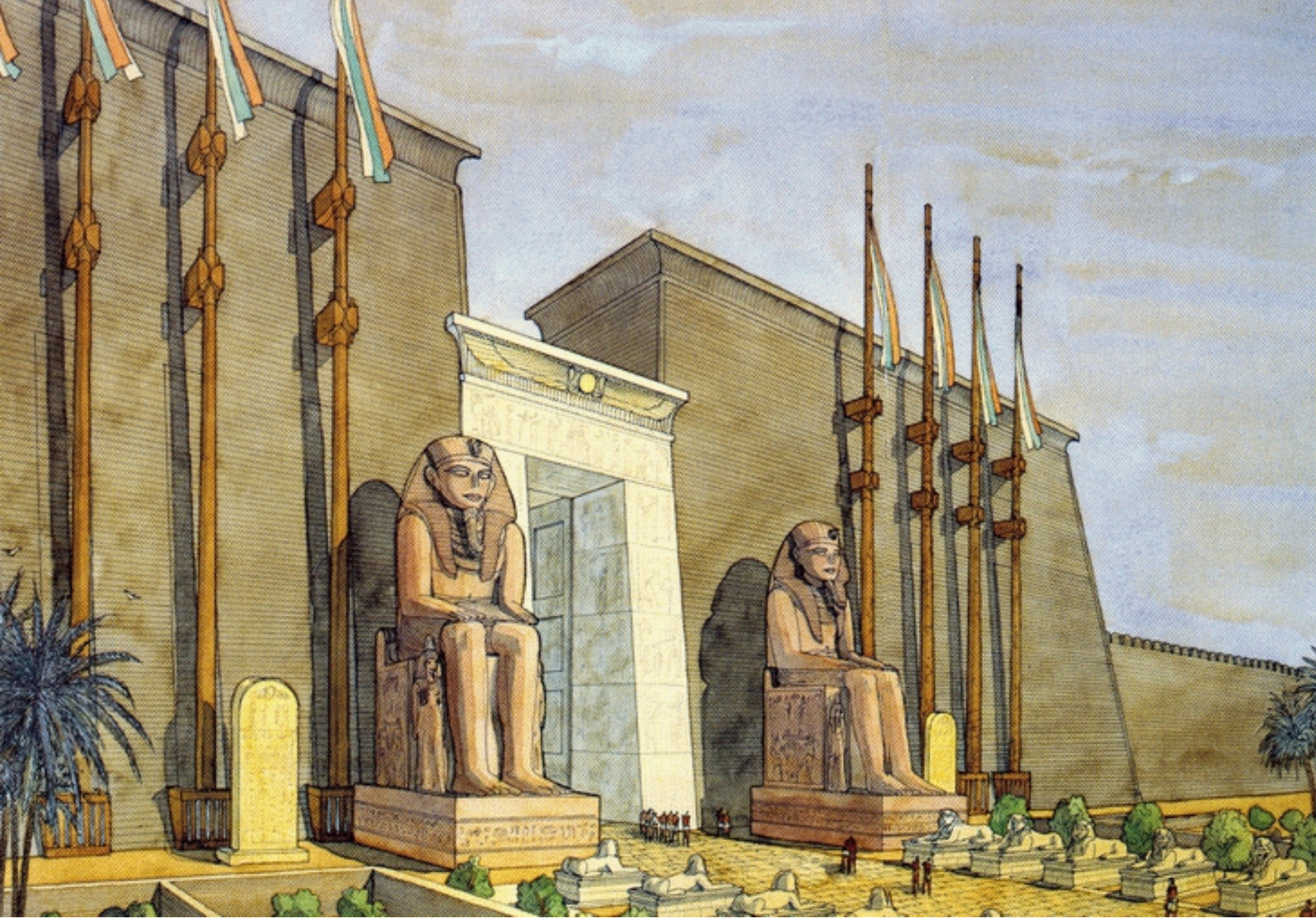

Pravděpodobný vzhled vstupního pylonu chrámu Amenhotepa III., jehož vchod oba kolosy střežily

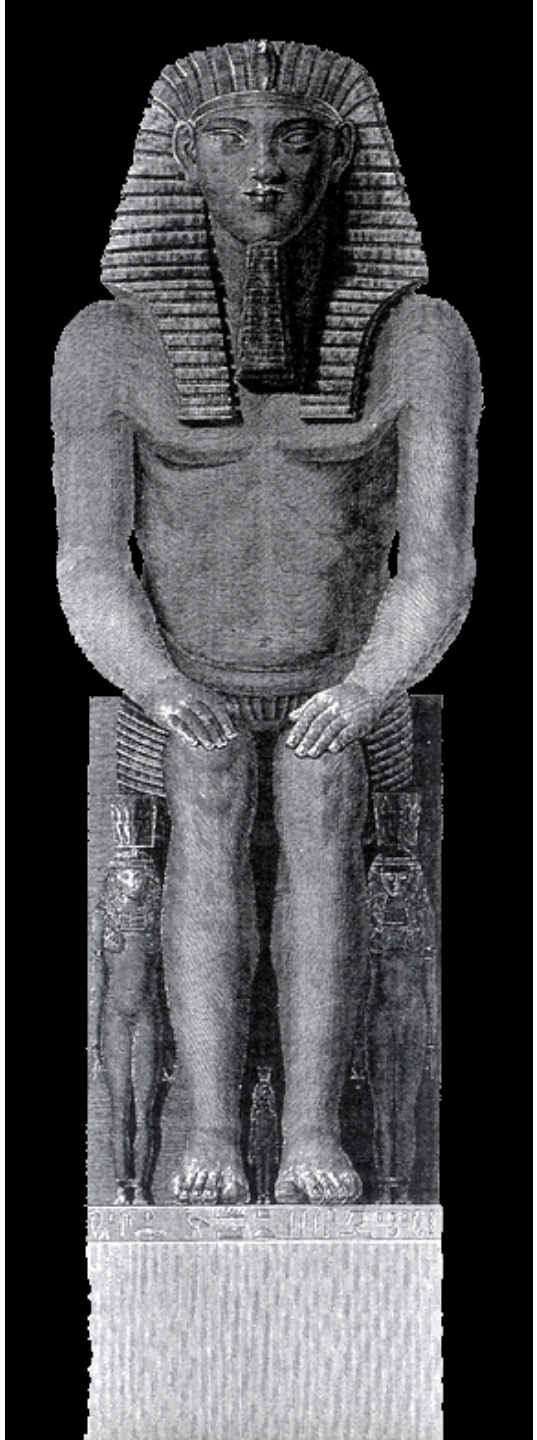

- Uprostřed obdělávaných polí se tyčí dva obří kamenné **Memnonovy kolosy**. Memnonovy kolosy stojí na západním břehu Nilu, proti Karnaku a Luxoru. Za jejich zády se rozkládá skalnaté úbočí, v němž byly po staletí budovány slavné skalní hrobky thébského pohřebiště. Kolosální dvojčata zpodobňují faraona Amenhotepa III., sedícího na trůně v typické pozici s rukama na kolenou. Na hlavě má **nemes**. Na královském trůně ve tvaru krychle jsou vyryta jména a tituly Amenhotepa III. O něco níže vážou ochranní bozi symbolické rostliny Dolního a Horního Egypta, sítinu a lotos, okolo hieroglyfického znaku "sjednotit". Po obou bocích panovníka stojí podstatně menší sochy, které mu nesahají ani po kolena
- Vpravo jeho matka Mutemvija, vlevo milovaná manželka Teje. Mezi nohama pak měl třetí sochu, která se však do dnešních dnů nedochovala.
- **Sochy vysoké jako šestipatrový dům**
- Rozměry kolosů jsou opravdu působivé. Tyčí se do výšky 16,6 metrů, stojí na podstavci vysokém 2,3 metru. Chodidla soch jsou dlouhá přes 3 metry. Původně byly sochy ještě vyšší – i s královskou korunou, která se nedochovala, měřily 21 metrů. Dnes tedy i s podstavcem sahají do výšky necelých 19 metrů. Jejich váha je odhadována na 720 tun, byly postaveny z bloků červeného křemence. Architekt Amenhotep, syn Hapuův, nechal kámen pravděpodobně dovézt z okolí Héliopole, z tzv. Červené hory (dnešní Gebel el-Ahmar nedaleko Káhiry). Kolosy se kdysi tyčily před vstupním pylonem zádušního chrámu Amenhotepa III. Byl to devátý faraon 18. dynastie, patřil k nejmocnějším panovníkům Nové říše. Za jeho vlády byl Egypt na vrcholu své slávy.
- Umělecká a architektonická díla vzniklá za jeho vlády se vyznačují pozoruhodnou vyzrálostí a jemností. Oblíbené byly tehdy především klenby a stavby z nepálených cihel. **Zádušní chrám Amenhotepa III.** Memnoneum, tzv. Dům miliónů let, nazývaný Egypťany "přijetí Amona a místo jeho dokonalosti", byl během vlády následujících panovníků zcela zničen a kameny byly použity na jiné stavby. Dnes z ní zůstaly jen dva kolosy a obrovská pískovcová stéla, na níž je zachycen král, jak zasvěcuje chrám Amonovi. Podle zachovaného popisu byly podlahy sálů pokryty stříbrem a elektrem (přírodní slitina stříbra a zlata) a na vykládání reliéfů byly použity drahé kameny.
- Na sochách se však výrazně podepsal zub času. Jižní socha, "král králů", se dochovala lépe a má vcelku jednotný vzhled. Na severní soše jsou patrné neodborné snahy o restaurování. Část těla nad pasem se skládá z několika stupňů zhotovených od toho, který byl použit na horní část.

Memnonovy kolosy
monumentální socha Amenhotepa III.

MEMNONOVY KOLOSY

The two lonely statues out on the plains of Luxor's west bank are not of Memnon, of the 15th century BCE.

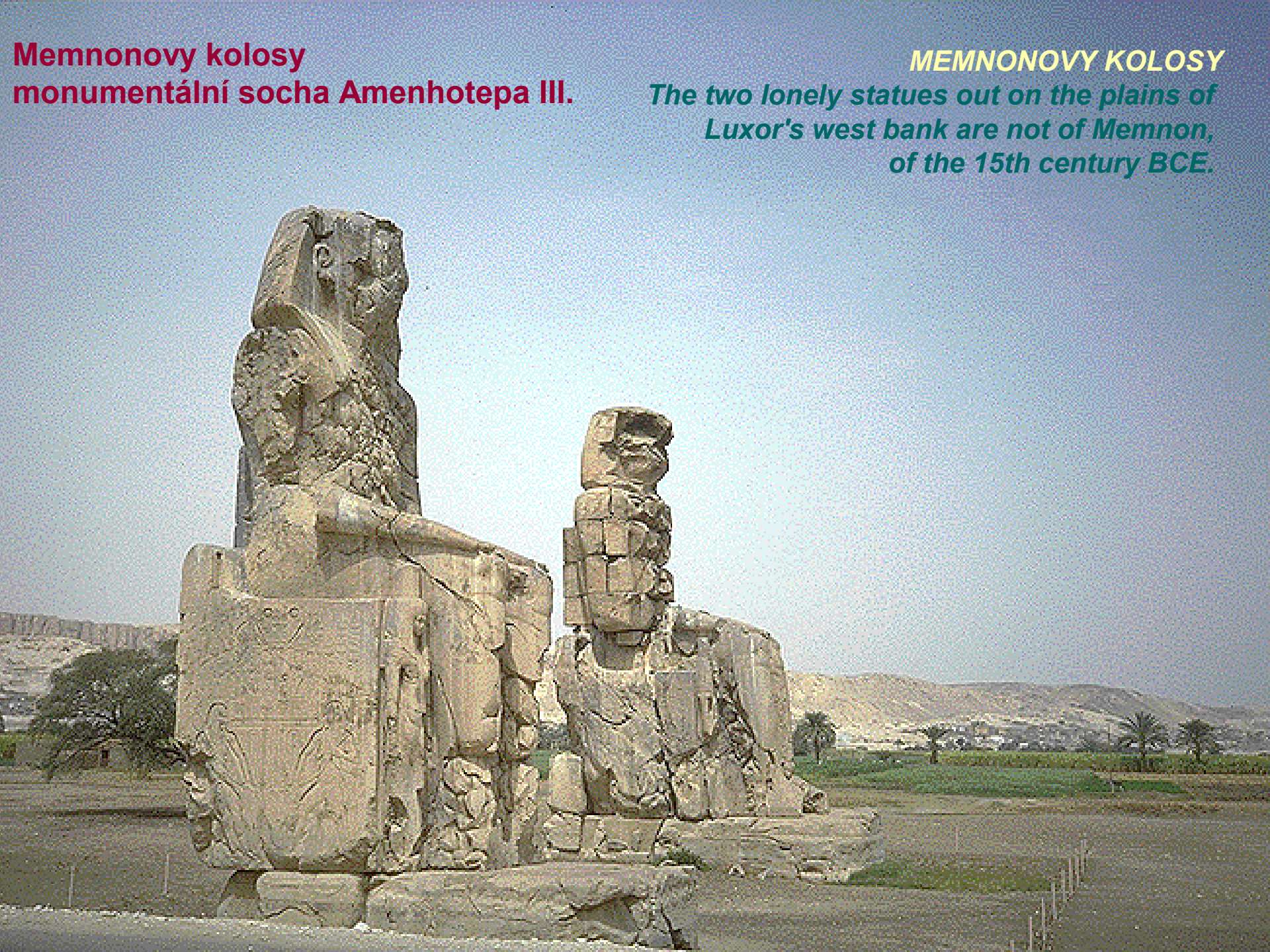

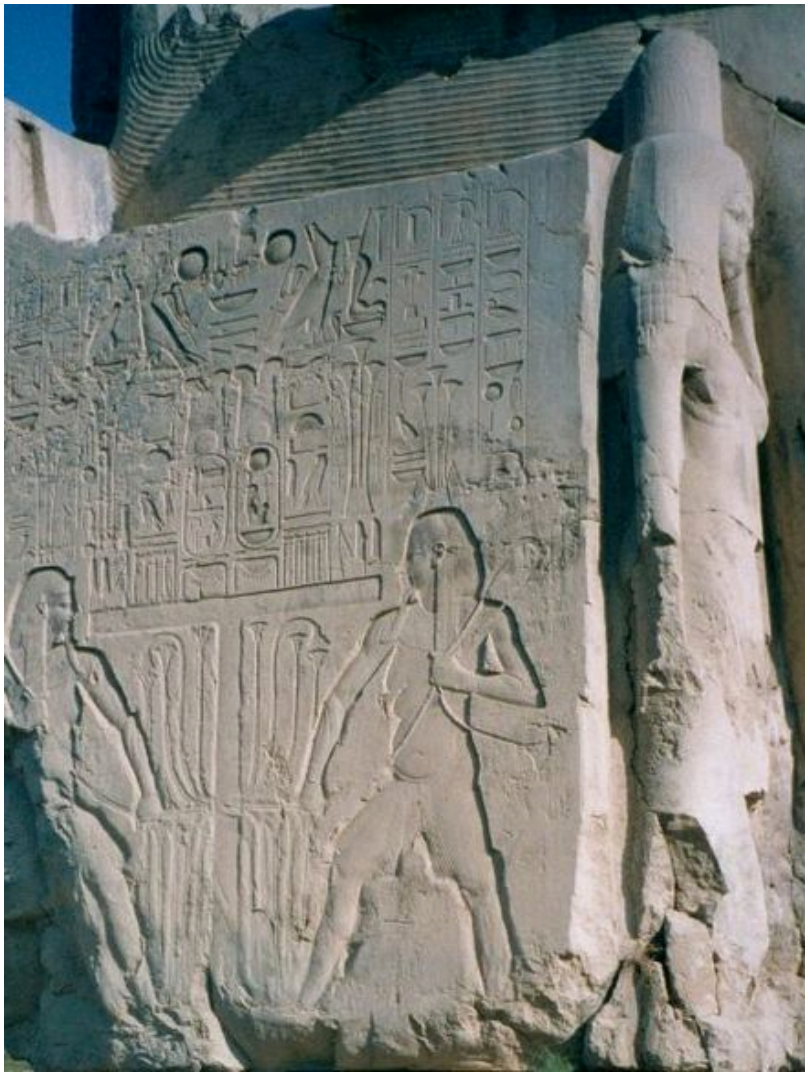

Boční panel v detailu ukazuje dva reliéfní obrazy boha Hapi a vpravo zepředu je socha královské manželky Tiy

POZDNÍ OBDOBÍ

Překrásný Esetin chrám ležící na ostrůvku v jezeře malé Asuánské přehrady, dostavěný do dnešní podoby v Ptolemaiovské době, kdy Eset, neboli Isis, byla jednou z nejoblíbenějších božstev
Chrám byl jako poutní místo významným náboženským centrem zejména v řecko-římské době, kdy byla většina komplexu vystavěna, a po nástupu křesťanství se stal posledním místem, kdy byl až do 1. poloviny 6.st. udržován tradiční kult.
Jsou zde zaznamenány nejmladší známé nápisy zapsané v hieroglyfech a v démotickém písmu.
V souvislosti s vybudováním Asuánské přehrady byl ostrov trvale zaplaven Nilem. V 70. letech 20. století proto byly před jejím zprovozněním všechny významné historické stavby záchrannou akcí UNESCO přesunuty na 300 metrů vzdálený uměle upravený ostrůvek Agilkija. Přesto je však chrám (a někdy i samotný ostrov, na němž Nově leží) označován názvem místa svého původního umístění.

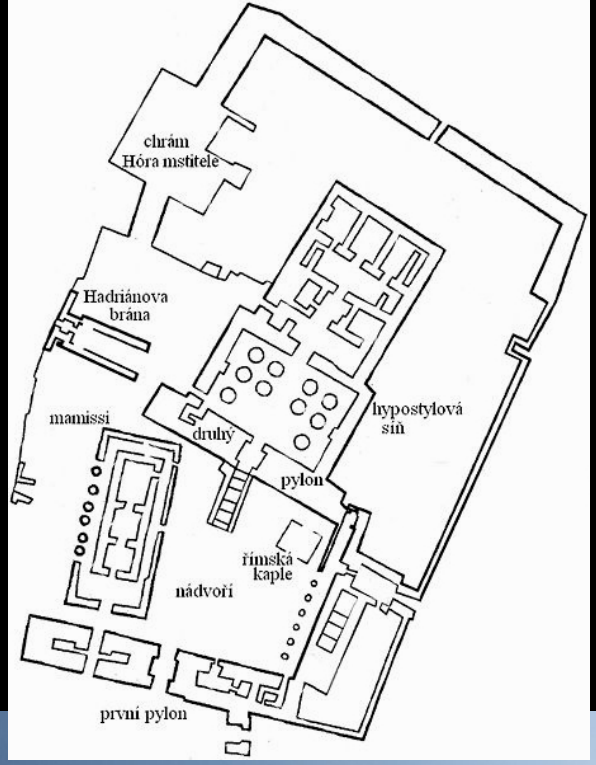

Na Nilském ostrově Fílé (Philae) se rozkládá nádherný chrámový komplex zasvěcený bohyni Eset. Jde o jeden z nejkrásnějších a nejlépe zachovaných chrámů z období faraónského Egypta, který skvěle zapadá do okolní neporušené a romantické krajiny.

Chrám bohyně Eset (Isis) byl vybudován kolem roku 370 před naším letopočtem, v době kdy zemi vládl faraon Nektaneba I. Dalšími faraony byl pak postupně rozšiřován, ale většinu chrámů v komplexu nechal postavit Ptolemaios II. Chrámy jsou tak kombinací staroegyptské a římské architektury. Tyto svatyně vznikly na místech, kam podle legendy dopadly kusy těla Usira, poté co ho jeho zákeřný bratr Sutech rozsekal a rozházel po celém Egyptě.

Bohyně Eset, které je hlavní chrám na ostrově zasvěcen, byla v období nadvlády Římanů považována za jednu z nejdůležitějších bohyní egyptského panteonu a uctívali ji po celé Římské říši. Její kult byl velmi silný i po přijetí křesťanství až do roku 550 našeho letopočtu. Raní křesťané pak přeměnili hlavní sloupovou síň chrámu na kapli. Na ostrově dokonce začaly vznikat další kostely, ze kterých se však do dnešních dní žádný nedochoval.

Säulenkapitäle von Philae.

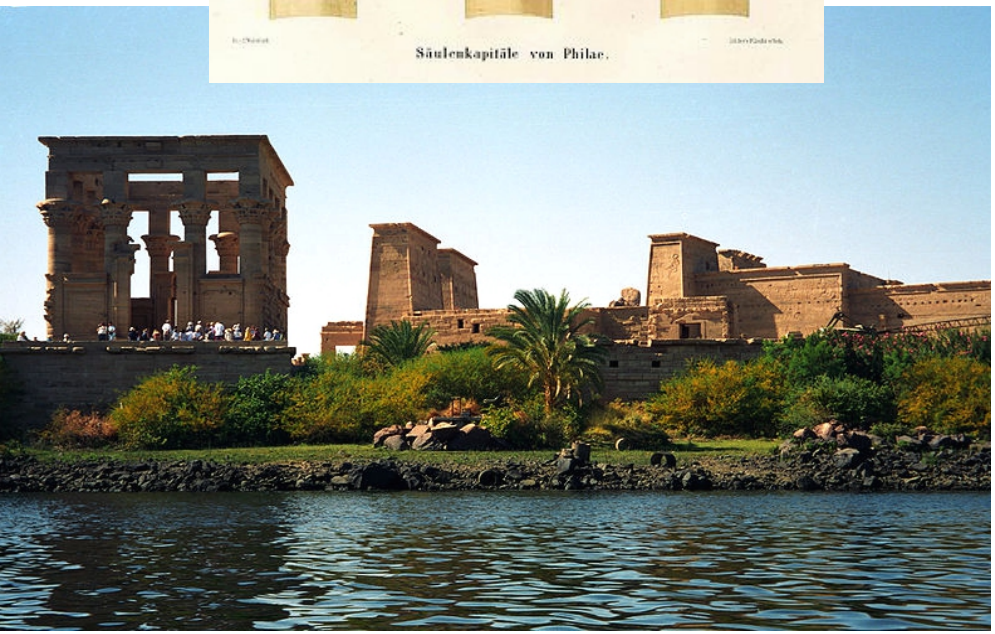

- **Chrám Kóm Ombo**
- **Chrám Kom Ombo je staroegyptským chrámovým komplexem nalézajícím se na východním břehu Nilu v Horním Egyptě. Chrám se nachází zhruba 3,5 km jihozápadně od města Kom Ombo. Současná podoba chrámu pochází hlavně z Ptolemaiovského období, menší části byly dostavěny později za nadvlády římanů**
- Prohlídka chrámu Kóm Ombo je v plánu cestovek během plavby po Nilu.
- Poplujete-li po proudu Nilu z Asuánu, doporučuji jako první zastávku zachovalý chrám Kom Ombo. V překladu název místa znamená „hora zlata“. Chrám je zasvěcen dvěma bohům. Sobkovi, bohu zla, který zobrazován s krokodýlí hlavou, a sokolímu bohu Horovi.
- Můžete zde vidět zachovalé reliéfy, dochovaný starý kalendář, nilometr a mumie krokodýlů. Mezi nejzajímavější reliéfy patří ten, kde jsou vyobrazeny chirurgické nástroje, jako důkaz vyspělosti starověké chirurgie. Další zajímavý reliéf je Isis, která demonstruje ženám, jak mají rodit. Rytina dokládá, že porody se tenkrát odehrávaly ve stoje, nebo mírném podřepu, nikoli vleže, jak je praktikováno v současnosti. Na jiném reliéfu uvidíte lva chrlícího oheň na nepřátele. Ti jsou zvláštní tím, že mají pouze jednu ruku, neboť jim byli usekávány. Žold Egyptského vojáka byl dán tím, kolik přinesl nepřátelských rukou.

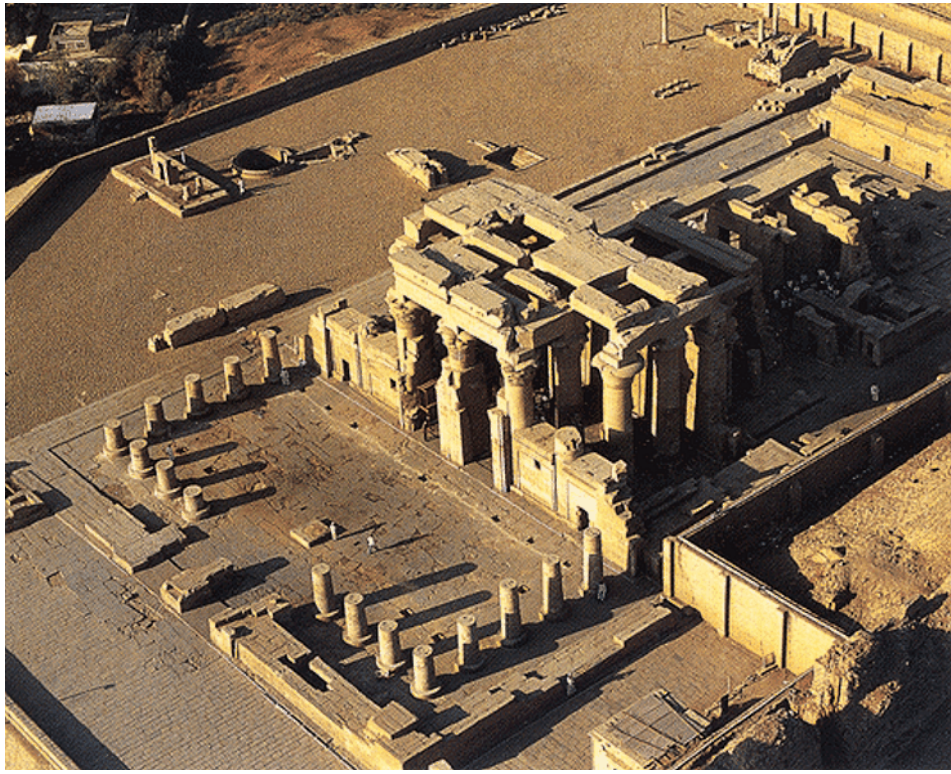

Chrám v Komombu

Kom Ombo
Nov. 21st 1838

A High Fidelity Reconstruction of Ancient Egypt –
The Temple of Kalabsha
The ancient Egyptian temple of Kalabsha
dates back to 30 BC

Zdroje:

PIOJAN, José. ***Dějiny umění 1***, 1. vyd. Praha: Odeon, 1977. ISBN: 80-7176-765-4
kol. ***Ilustrované dějiny světa - Úsvit civilizací***, 2. vyd. Bratislava: Gemini, 1993. ISBN: 80-7161-016-X
kol. ***Encyklopedie starověkého světa***, 1. vyd.Praha: Perfekt, 2004. ISBN: 80-8046-269-0
AUGUSTA, Pavel. a HONZÁK, František. ***Jak se žilo ve starověku,*** 1. vyd. Praha: Albatros,1989
VERNER, Miroslav; BAREŠ, Ladislav; VACHALA, Břetislav. ***Encyklopedie starověkého Egypta***. Praha: Libri, 2007. 528 s. ISBN 978-80-7277-306-0.

Internetové zdroje:

http://cs.wikipedia.org
http://commons.wikimedia.org/
http://cs.wikipedia.org/wiki/D%C4%9Bjiny_Egypta
http://cs.wikipedia.org/wiki/Starov%C4%9Bk%C3%BD_Egypt
http://cs.wikipedia.org/wiki/Port%C3%A1l:Starov%C4%9Bk%C3%BD_Egypt
http://cs.wikipedia.org/wiki/Egyptsk%C3%A9_n%C3%A1bo%C5%BEenstv%C3%AD
http://www.starovekyegypt.net/
http://www.abchistory.cz/egypska-rise.htm
http://www.bradshawfoundation.com/pyramids_of_egypt/index.php
http://www.eyelid.co.uk/pyr-temp.htm
http://www.starovekyegypt.net/architektura/index-karnak.php
http://www.starovekyegypt.net/architektura/index-luxor.php
http://www.starovekyegypt.net/architektura/index-chramy-zadusni.php
http://www.love-egypt.com/ancient-egypt-art.html
http://www.walltor.com/wallpapers/egyptian-architecture
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Kom_Ombo_Nov_16th_1838-David_Roberts.jpg
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:KomOmbo03.jpg
http://www.molon.de/galleries/Egypt/Assuan/Philae/img.php?pic=1